

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering forskarutbildning

Lärosäte: KTH
Forskarutbildningsämne: Konst, teknik och design
Licentiatexamen: ja
Doktorsexamen: ja

Bakgrundsinformation

Ämnet konst, teknik och design

Doktorsprogrammet i konst, teknik och design är ett resultat av ett samarbete mellan KTH och Konstfack, initierat genom en avsiktsförklaring tecknad av rektorerna år 2011. KTH har det övergripande kvalitetsansvaret för utbildningen, men inriktningen och studieplanen har arbetats fram av företrädare för bägge lärosätena. Utbildningen inrättar ett nytt ämne som (enligt programbeskrivningen) ”formas i dynamiska möten mellan såväl konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt”, och karaktäriseras av ”ett kritiskt analyserande förhållningssätt som forskningsmässigt tillämpas i såväl materiella och performativa experiment som diskursiva undersökningar”. Utbildningen är inriktad på att möta samtidens utmaningar med ett starkt hållbarhetsperspektiv, fångat i termer av ”det radikala omtänkandet av relationen människa, samhälle och miljö”. Vi förstår ämnet som liktydigt med forskningspraktiken inom utbildningen, anpassad för tvärdisciplinära undersökningar som svårigen kan fogas in i mer snävt definierade, historiskt etablerade fält. Tyngdpunkten ligger i doktorandernas projekt, så som avhängiga de urvalskriterier som tillämpas vid antagningen, och deras fördjupning och utveckling till följd av utbildningen.¹

Avsiktsförklaringen om ett fördjupat samarbete avsåg både forskning och utbildning. I samband med doktorsprogrammet föreslogs ett gemensamt centrum där design-, praktikbaserad och konstnärlig forskning kunde främjas och utvecklas. Ett sådant centrum förbereds men har inte inrättats än. Därför ska forskarutbildningen ses som ett första steg i en längre process där ämnet konst, teknik och design (KTD) gradvis konkretiseras, nyanseras och utvecklas.

Samarbetets organisation och upplägg

Vid upptakten av utbildningen (hösten 2013) tillsattes en programansvarig (PA) från Institutionen för arkitektur vid Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad/KTH (nedan kallat KTH/ABE/A) med bistånd av en koordinator (numera studierektor) på Konstfack samt en biträdande PA placerad på Mediateknik och Interaktionsdesign, Skolan för Elektronik och Datakunskap, KTH. Ansvarsfördelningen speglade ambitionen att forskarutbildningen skulle engagera forskare och lärare både på Konstfack och i princip *hela* KTH. Rekryteringsbasen för lärare och huvudhandledare inriktades dock mot personer och avdelningar med erfarenhet av design- eller konstnärlig forskning. Av organisatoriska skäl förlades forskarutbildningen till KTH/ABE/A, som därmed fick ansvar för två ämnen på forskarnivå: arkitektur (utvärderat 2017) och konst, teknik och design (KTD). Under utbildningens första fas (våren 2014) bildades ett programråd med bred representation, avsett som en instans för att också diskutera övergripande frågor kring samarbetet inklusive frågan om centrumbildningen. Efterhand har emellertid programrådet ombildats och antagit en mer ordinarie form, dvs. bestående av handledare, lärare och doktorander direkt knutna till programmet.

Rekryteringen av doktorander initierades 2014 med två utlysta tjänster från varje lärosäte, med den gemensamma arbetsmiljön förlagd till Konstfack. Till dessa fyra utlysta tjänster (liksom till de två ytterligare 2016) inkom över 250 ansökningar med stor geografisk och utbildningsmässig spridning. Utformningen av bedömningsprocessen och rekryteringen av kandidater skedde parallellt med utarbetandet av en övergripande överenskommelse mellan parterna, med PA i en instrumentell roll. Fördelningen av ansvar och kostnader vägledades av principen att dela lika, så långt som möjligt, givet

¹ Se regler för urval i den allmänna studieplanen, som ligger till grund för de kriterier vi tillämpat vid bedömningen av kandidater för utbildningen. Av särskild betydelse är den sökandes erfarenhet av interkulturellt och tvärvetenskapligt arbete samt förmåga att kritiskt och självständigt reflektera över sin praktik ur ett samhällsperspektiv; samt det föreslagna projektets konstnärliga och vetenskapliga kvaliteter, dess relevans i relation till ”det radikala omtänkandet”, och förutsättningar att bidra till utvecklingen av ämnet.

det faktum att KTH har det övergripande kvalitetsansvaret för utbildningen. Detta innebar att KTH och Konstfack tog ansvar för genomförandet av två kurser var, där kursen *Omtänkande forskningspraktiker i konst, teknik och design* (AD3101) fick rollen att fungera som ett ankare för utbildningen, utformat som ett Högre Seminarium på Konstfack. Kurserna *Vetenskapsteori och forskningsmetodik i konst, teknik och design* (AD3100) samt *Begrepp, teorier och experimentella praktiker i konst, teknik och design* (AD3102) bemannades av och förlades till KTH. Den obligatoriska kursen *Högskolepedagogisk introduktion: konst och designutbildning* (AD3103) introduceras i juni och kommer att ges under hösten 2018, ledd av Konstfack.

Som del i överenskommelsen bestämdes att samtliga doktorander (oavsett anställningens hemvist) skulle tilldelas resurser att bedriva projektarbete i paritet med vad som är brukligt inom konstnärlig forskning i Sverige. Extra medel för detta ställdes av Konstfack. Vidare bestämdes att varje doktorand ska tilldelas handledare från bägge lärosätena, vilket innebär att KTH gör avsteg från principen att huvudhandledare måste ha docentkompetens och vara anställd till minst 20% på KTH. I överenskommelse med forskarutbildningsansvarig (FA) på Skolan för Arkitektur och Samhällsbyggnad åberopas istället ”särskilda fall”, vilket innebär att person som är disputerad och professor på Konstfack kan godkännas som huvudhandledare. Överenskommelsen mellan parterna – som också fördelade ansvaret för administration, kommunikation, seminarier m.m. – har fungerat som en vägledande princip under den period som självutvärderingen gäller. Den har dock aldrig varit formellt inrättad, och kommer att ersättas av ett avtal som färdigställs i skrivande stund. Konsekvenserna av avtalet ligger utanför ramen för denna utvärdering, men avtalet kan rekvireras och tas upp till diskussion vid intervju tillfällena.

Samarbetets utmaningar

Till bakgrunden hör också det faktum att parterna har något olika motiv till samarbetet. Den ursprungliga avsiktsförklaringen tecknades av personer som inte är kvar i organisationen längre. För KTH handlade det om att samla insatser inom design-, praktikbaserad-, och konstnärligt inriktad forskning och utbildning för att därmed stärka utbytet mellan konstnärliga och vetenskapliga perspektiv. För Konstfacks del har intresset att närma sig det vetenskapliga fältet förenats med viljan att stärka den egna positionen inom konstnärlig forskning med målsättning att på sikt erhålla examinationsrätt. Forskarutbildningens uppbyggnad och lokalisering till Konstfack har därför en strategisk viktig betydelse som förstärkning av den lokala forskningsmiljön. Inriktningen mot konstnärlig forskning ska dock ses i ljuset av forskarutbildningens bredare fält – avsett att korskoppla mellan konst, teknik och design – vilken resulterar i en generell, dvs. vetenskaplig, doktorexamen på KTH. Detta bidrar till dynamiken i doktorsprogrammet som söker förena vetenskapliga och konstnärliga perspektiv, men kan också ge upphov till missförstånd.

Tillströmningen av nya doktorander till programmet har med ett undantag² finansierats av Konstfack. Två doktorandtjänster utlystes och tillsattes 2016–2017, och ytterligare fyra tjänster kommer utlysas under innevarande år. KTH/ABE/A har för närvarande inga medel avsatta för att anställa nya doktorander och kan, i den mån resurser skapas, välja att prioritera arkitekturämnet. Relationen mellan arkitekturprogrammet och konst, teknik och design är inte tydligt definierad, eftersom design-, praktikbaserad- och konstnärligt inriktad forskning kan bedrivas inom bägge utbildningarna. Det är en av anledningarna till att det vore önskvärt att förankra programmet hos flera skolor på KTH. Genom att öka tillströmningen av doktorander från fler utbildningsbakgrunder skulle utbildningens inriktning och ämnets särart stärkas. Sammantaget ser vi därför denna utvärdering som ett viktigt moment i utbildningens uppbyggnad, både i förhållande till andra doktorsprogram på KTH och i förhållande till lärosätenas strategiska intressen.

² Doktoranden Anna Holmqvist (anställd på 50%, KTH:ITM/Maskinkonstruktion) och verksam inom design, genomförde ett programbyte och antogs till utbildningen hösten 2017. En doktorand, Maja Frögård, antogs ursprungligen med inriktning mot en Lic-examen, med medel från ett externt finansierat forskningsprojekt på Konstfack.

Självutvärderingen är utförd av Catharina Gabrielsson (KTH/ABE/A, PA 2013-2017) tillsammans med Johanna Rosenqvist (Konstfack, tidigare bitr. PA 2015-2017) och doktorand Erik Sandelin (Konstfack, antagen i programmet 2017). Sedan årsskiftet (2018.01.01) har Meike Schalk (KTH/ABE/A) uppdraget som PA i samverkan med Bo Westerlund (studierektor för forskarutbildningen på Konstfack) som tillsammans utgör programledningen.

Bedömningsområde: förutsättningar

Personal

Handledarresurser

Som framgår av bakgrundbeskrivningen ska varje doktorand i utbildningen ha (minst) en handledare från varje lärosäte. Huvudhandledaren ska uppfylla KTH:s krav på docentkompetens *eller* vara disputerad professor anställd på Konstfack. Den biträdande handledaren tillför ofta en specifik ämneskunskap och kan därför vara såväl en disputerad forskare/lektor som docent/professor, beroende på vad som är lämpligt. Doktoranden har möjlighet att knyta till sig en vägledare/rådgivare som kan vara verksam på andra (även internationella) lärosäten, och fungera som en viktig samtalspart under utbildningen. Denna person behöver inte ha erlagt doktorsexamen, vilket är en viktig faktor med tanke på programmets praktiska och konstnärliga inriktning. Sammantaget eftersträvar vi att ge tillgång till handledning som uppfyller högt ställda krav på både konstnärlig *och* vetenskaplig kompetens. Vi ser detta upplägg som en styrka i utbildningen.

Som framgår av redovisningen i tabellformat så engagerar utbildningen f.n. tre docenter vid KTH/ABE/A: Hélène Frichot (professor i kritiska studier), Catharina Gabrielsson (lektor i stadsbyggnad) samt Helena Mattsson (professor i arkitekturens historia och teori).³ Tre disputerade professorer vid Konstfack är verksamma som handledare: Bo Westerlund (design), Martin Ávila (design) och Magnus Bårtås (konst). Två huvudhandledare har sin placering på övriga KTH: Sara Ilstedt (professor i produkt- och tjänstedesign, KTH) samt Leif Dahlberg (professor i medieteknik och interaktionsdesign, KTH). Övriga med uppdrag som biträdande handledare är Jonathan Metzger (lektor i urbana och regionala studier, KTH), Håkan Nilsson (professor i estetik / konsthistoria) – tidigare anställd på Konstfack men nu vid Södertörns högskola – samt Johanna Rosenqvist (lektor i konsthantverkets teori och historia, Konstfack). Johanna Lewengard (professor på konstnärlig grund i grafisk design på Konstfack), Mona Livholts (lektor i socialt arbete vid Linköpings universitet) samt Silvia Federici (filosof) är knutna till doktorander i rollen som rådgivare.

KTH/ABE/A har ytterligare sex personer anställda med behörighet att vara huvudhandledare, där i synnerhet Katja Grillner (f.n. Dekanus KTH, professor i kritisk teori, och en av initiativtagarna till utbildningen) samt Meike Schalk (lektor i stadsbyggnad, f.n. med uppdrag som PA) är viktiga lärar- och handledarresurser. Det finns dessutom sju lektorer och forskare lämpliga i rollen som biträdande handledare. På Konstfack finns f.n. nio professorer tillgängliga som experter och huvudhandledare, däribland Cheryl Akner Koler (design), Matt Smith (konsthantverk), Lisa Tan (konst) och Sara Kristoffersson (designhistoria), två disputerade adjunkter samt sju disputerade lektorer lämpliga som biträdande handledare.

Handledningens omfattning, stabilitet och tillgänglighet

Varje doktorand har tillgång till handledning motsvarande 10% av en heltidsanställning. Arbetsinsatsen fördelas olika mellan huvud- och biträdande handledare, och kan skifta över tid i förhållande till doktorandens behov. De praktiska formerna för handledning växlar normalt mellan täta

³ Helena Mattsson är tilltänkt huvudhandledare till blivande doktorand Jenny Richards som är under antagning.

informella samtal till glesare och mer strukturerade möten. Parvis handledning bidrar väsentligt till en gemensam förståelse av styrkor och svagheter i handledarkapaciteten såväl som i doktorandens arbete. Men handledarsituationen kompliceras i viss utsträckning av distansen mellan handledare och doktorand. Från KTH/ABE/A:s perspektiv kan det vara en nackdel att doktorandernas arbetsmiljö är förlagd till Konstfack, men å andra sidan är flera handledare verksamma på andra institutioner och flera doktorander (f.n. tre av sju) är bosatta på annat ort. Handledning kan ske via Skype, men kräver ändå en hel del organisation. Möten får ofta förläggas till kurs- eller seminarietillfällen då doktoranderna ändå befinner sig i Stockholm.

Tillgången på huvudhandledare på KTH/ABE/A är f.n. god, eftersom flera doktorander i arkitekturprogrammet nyligen disputerat och frilagt handledarresurser. För fakultetsanställd på heltid är handledaruppdraget en del av tjänsten med erforderlig tid avsatt i arbetsplanen. De flesta lektorer och professorer bedriver forskning med externa medel, och har tillgång till 20% av sin anställning för fakultetsarbete.⁴ KTH/ABE/A har utlyst och kommer inom det närmsta året tillsätta tre nya lektorat – varav en i arkitekturs teori och metod där erfarenhet av praktikbaserad forskning är en merit – avsedd att vara en tillgång för utbildningen. På Konstfack är de flesta lektorer och professorer (med undantag för inom läroutbildningen IBIS) tillsatta på konstnärlig grund, med tidsbegränsade tjänster (normalt 5 plus 5 år) på deltid, med varierande procentsatser. Anställningens tidsbegränsning kan få till följd att handledare måste bytas ut om inte kontraktet kan förlängas. Detta är en problematik som delas av de flesta lärosäten som bedriver konstnärlig forskning och forskarutbildning. Konstfacks strategi för att säkerställa kontinuiteten är att träffa separata avtal med handledaren efter anställningsperiodens slut. Exempelvis har en biträdande handledare, Håkan Nilsson, sedan bytet av arbetsplats kunnat få ersättning av Konstfack för nedlagd tid.

Handledares pedagogiska skicklighet och kompetensutveckling

Huvudhandledare anställda på KTH uppfyller krav på pedagogisk skicklighet (erfarenhet och/eller genomgången utbildning) som del av uppnådd docentkompetens. Huvudhandledare verksamma på Konstfack har genomgått handledar- eller högskolepedagogisk utbildning och/eller har stor erfarenhet av undervisning samt av att bli handledare som doktorand. Nya och blivande handledare som saknar erforderlig utbildning har erbjudits plats på KTH:s handledarutbildning eller uppmuntrats söka motsvarande på t. ex Stockholms universitet. Konstfack undersöker nu möjligheterna att stärka och utveckla kraven på handledarutbildning och egna högskolepedagogiska kurser.

För att bidra till kompetensutvecklingen av handledare har sammankomster hållits en eller två gånger per år, organiserat inom ramen för Konstfacks utbyte med övriga konstnärliga högskolor i Stockholm. Syftet har varit att föra en övergripande och initierad diskussion om handledning inom konstnärlig forskning samt att understödja nätverk och utbyten mellan lärosätena. Varje tillfälle har haft ett särskilt tema (t. ex empati, motstånd, professionalisering) introducerat av en inbjuden föreläsare, följt av en workshop med inlägg eller presentationer av deltagarna. Seminarierna har kännetecknats av hög kvalitet och utgjort en viktig instans för att reflektera över handledaruppdragets villkor, metoder och utmaningar. Sammankomsterna har tillfört viktiga värden till både Konstfacks och KTH/ABE/A:s fakultet och det finns ett samförstånd kring att de bör fortsätta. Det kan dock noteras att deltagandet ibland varit svagt och/eller ojämnt fördelat mellan högskolorna.

Utöver den kompetensutveckling som sker inom ramen för den egna forskningen har fakultetsanställd personal på KTH/ABE/A tillgång till 20 000 kr/år för resor, inköp av litteratur, deltagande i konferenser, kortare internationella forskningsvistelser m.m. På Konstfack har alla professorer minst 20% egen forskningstid betald och i övrigt tillställs medel efter behovsprövning av berörd prefekt. Som redan nämnts är de flesta på Konstfack anställda på deltid, där kompetensutvecklingen även sker inom ramen för den egna praktiken. Forskning bedrivs i huvudsak med externa medel, och utrymme

⁴ Med detta avses uppdrag som sakkunnig, medverkan i kommittéer, att skriva forskningsansökningar, utveckling av doktorandkurser, kompetensutveckling (t.ex i ledarskap) m.m.

för forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete ryms inom ramen för professorernas tjänst. Nyligen har Konstfack tilldelat medel för mindre forskningsprojekt (i tid motsvarande 20% under ett år) som kan sökas av professorer, lektorer och disputerade adjunkter. Kompetensutvecklingen av handledare inom utbildningen sker därutöver inom tre fastlagda sammanhang: programrådet, Konstfacks forskningsvecka (normalt i januari-februari varje år) samt i det årligen återkommande internatet (se vidare nedan).

Forskarutbildningsmiljö

En grundläggande idé i utbildningen är att erbjuda en miljö som samlar resurserna på KTH och Konstfack. Doktoranderna ska få tillgång till laboratorier, verkstäder, bibliotek, seminariekulturer och andra forskningsaktiviteter på bägge lärosätena, där Konstfacks utställningsutrymmen och välutrustade specialverkstäder utgör en särskild resurs. Centrum för utbildningen är förlagt till Konstfack, där doktoranderna erbjuds arbetsplats, men i praktiken är miljön mer mångfacetterad och distribuerad. Doktoranderna skapar sina egna miljöer, inte minst genom samverkan med externa parter (i form av undervisning, ateljévistelser, utställningar, workshops, projekt m.m.), vilka tillsammans med handledarnas och övriga forskares verksamhet skapar ett vidgat sammanhang. Vi fokuserar här på den programnära miljön – organiserad för och av forskarutbildningen – för att sedan beskriva och diskutera det vidgade sammanhanget, där forskningen bedrivs.

Organisation och administration

Forskarutbildningen leds av en programansvarig (PA) utsedd av KTH med bistånd av en studierektor för programmet på Konstfack som gemensamt utgör ”programledningen”. Programledningen har en nyckelroll som sammankallande till programrådet, och är ansvarig för att upprätthålla kommunikationen inom utbildningen. Programrådets ledamöter utses av Skolan för Arkitektur och Samhällsbyggnad (ABE) över en fyraårig period. Rådet träffas två gånger per termin, enligt en årligen fastlagd plan, och består av handledare samt två studeranderepresentanter med anställning på KTH respektive Konstfack. Till programrådets möten kan adjungeras övriga handledare, lärare, forskarutbildningsansvarig, o. dyl. Minnesanteckningar från mötena arkiveras och görs tillgängliga på Konstfacks intranät. Programrådet behandlar frågor om planerade och pågående kurser, tar ställning till kursutvärderingar, doktorandernas progression, förändringar av betydelse för programmet, programspecifika och utåtriktade aktiviteter samt övriga frågor, däribland doktorandernas önskemål och synpunkter. Under ett tidigare skede hade programrådet en bredare roll (se bakgrundsbeskrivning), vilket skapade en krävande och delvis överlappande mötesstruktur. Utvecklingsarbetet har resulterat i ett avsevärt förbättrat system där samtliga frågor av vikt för utbildningen samlas till och kan behandlas i ett givet formellt format.

Programrådets uppgift är att vidmakthålla den institutionella miljön och kontinuerligt bevaka kvaliteten i utbildningen. Till uppgiften hör att förmedla information från ABE-skolans forskarutbildningsråd som samlar samtliga PA för diskussioner om kvalitetsfrågor med forskarutbildningsansvarig (FA). Programrådet är också ett forum för att överföra erfarenheter och praxis från KTH/ABE/A, t. ex avseende etapp- och slutseminarier samt formalia kring disputation. I enlighet med praxis på KTH/ABE/A är det önskvärt att materialet är så gott som färdigt när det framläggs på slutseminarium med inbjuden opponenter. Därefter ska det finnas tid för relativt omfattande bearbetningar, cirka 6 månader, för att färdigställa det slutgiltiga arbetet. Det färdiga avhandlingsarbetet – bestående dels av en skriftlig del, och dels av ett gestaltande eller på annat sätt praktikbaserat arbete (”den konstnärliga delen av avhandlingen”) – ska därefter godkännas av en förhandsgranskare innan ansökan om disputation får ställas till KTH. Som förhandsgranskare brukar utses en person verksam inom miljön som inte tidigare haft en formell roll i doktorandens utbildning; denne kan med fördel träda in som reserv i betygsnämnden. Eftersom forskarutbildningen i KTD ännu inte haft några disputationer sker denna överföring gradvis i takt med att frågan blir aktuell. Hittills

genomförda etappseminarier har hållits på Konstfack med en inbjuden opponent på förslag av handledare och doktorand. Valet av opponent har utgått från doktorandens specifika projekt, och inte varit knutet till någon i förväg definierad disciplinär hemvist. Opponenten bidrar ofta till utbildningens starka internationella prägel.

I denna disciplinärt- och institutionellt gränsöverskridande utbildning strävar vi efter att skapa en sammanhållen och tät miljö med nära kontakter mellan programledningen, handledare och doktorander. Att få till stånd denna täta sammanhållning är en utmaning för utbildningen. Olika intressen, skiftande engagemang och hög arbetsbelastning medför att deltagandet på programrådets möten ibland varit svagt, varför en stor del av kommunikationen sker via e-mail. Detta kan sägas vara normalt, men utgör samtidigt utgör en stressfaktor. Vid handledarbyten samlas dock alltid programledning, handledare och doktorand för att gemensamt diskutera situationen och finna en konstruktiv lösning. Byte av huvudhandledare har skett vid fyra tillfällen, varav ett skedde på handledarens begäran (p.g.a. flytt) och övriga på doktorandens begäran. Handledarbyten kan sägas återspegla dynamiken i en nystartad utbildning, men har också delvis sin grund i doktorandernas förväntningar och ibland svårigheter att ställa om från en självständig konstnärlig praktik till en forskarutbildning.

Utbildningens administration handhas av forskarutbildningsadministratör på KTH/ABE/A med uppdrag att stötta doktorander, handledare och PA i praktiska frågor. En forskningshandläggare på Konstfack (UFA) har uppdrag att uppdatera hemsidan samt att sköta kommunikation kring det s.k. Högre Seminariet. Information om forskarutbildningen finns på KTH/ABE/A:s hemsida (under forskarutbildning) medan den löpande informationen om kurser och doktorandernas verksamhet kommuniceras via Konstfacks hemsida.

Programspecifika aktiviteter och kurser

Programspecifika aktiviteter och kurser har en viktig roll för att etablera och samla miljön. Programmet lanserades våren 2015 med ett publikt heldagssymposium på Konstfack. Under rubriken *Rethinking research practices* behandlas ett antal teman med presentationer och paneldiskussioner där såväl valet av teman som inbjudna forskare utgick från doktorandernas förslag. Syftet med upplägget var både att demonstrera de möjligheter som ryms inom ämnet och att fördjupa enskilda spår. Enligt programbeskrivningen ska utbildningen presenteras publikt en gång per år, samt genomföra en årligen återkommande utställning, konferens, internat o dyl. Den offentliga presentationen har skett inom ramen för Konstfacks forskningsvecka, där doktoranderna engagerats i planering och genomförande i dialog med ansvarig koordinator. Forskningsveckan hålls för Konstfacks masterstudenter och en intresserad allmänhet. Den består av en serie tematiserade föreläsningar, paneldiskussioner och workshops där utbildningen brukar ha en egen dag, inbegripet internationell medverkan.

För att stärka den inre miljön har vi valt att genomföra ett årligen återkommande internat. Initialt tog det formen av en genomgång av samtliga doktoranders arbeten, motsvarande 30% etappseminarier, där handledare bistod med opposition och kommentarer ”korsvis” (dvs. till andra än den ”egna” doktoranden). Upplägget var uppskattat men tidskrävande, och bedömdes inte på sikt kunna ersätta mer regelrätt genomförda etappseminarier. Under de nästkommande åren har vi istället fokuserat på ett tema – forskningsetik respektive hållbar utveckling, bägge med särskilt beaktande av ämnet – som legat till grund för föreläsningar, workshop och diskussion. Förutom att samla miljön socialt och akademiskt bidrar internaten till kompetensutvecklingen inom utbildningen, och har inspirerat till kursutveckling.⁵

Som tidigare nämnts har kursen *Omtänkande forskningspraktiker i konst, teknik och design* (AD3101) utformats som ett Högre Seminarium på Konstfack med uppgift att säkerställa en kontinuerlig

⁵ Exempelvis en doktorandkurs i forskningsetik för hållbar utveckling, se vidare avsnittet: målpuppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt.

utveckling av ämnet. Koordinator var i ett första skede Petra Bauer (nu professor på Kungl. Konsthögskolan), därefter professor Magnus Bårtås, med PA i rollen som examinator. Kursen/seminariet fyller dock flera syften. Förutom det huvudsakliga syftet att tillgodose doktorandernas progression (se vidare: utformning, genomförande och resultat) ska det samla programmet och samtidigt stärka den lokala forskningsmiljön på Konstfack. Seminarierna hålls regelbundet (cirka 4-5 ggr/termin) och är öppna för allmänheten. Förutom doktorandernas deltagande (i enlighet med kursplanen) har grundvalen utgjorts av föreläsningar av inbjudna (ofta internationella) personer, framför allt inom området konstnärlig forskning och kritisk teori, delvis i samverkan med Curator Lab på Konstfack. Olika format har prövats för att tillgodose doktorandernas behov och praktik, och samtidigt vidmakthålla en kontinuerlig, levande och inkluderande seminariekultur. Seminarierna erbjuder en mångfald av positioner, perspektiv och inriktningar som berikar miljön, utvecklar doktorandernas nätverk, och bidrar till den kritiska massan. Men det finns en tendens att vissa forskningsperspektiv uteblir – framför allt inom design och teknik – och att den ämnesspecifika diskussionen uteblir.

De två andra obligatoriska kurserna, *Vetenskapsteori och forskningsmetodik i konst, teknik och design* (AD3100) samt *Begrepp, teorier och experimentella praktiker i konst, teknik och design* (AD3102) har givits under utbildningens första respektive andra år. Liksom det Högre Seminariet på Konstfack är de viktiga instanser för att etablera utbildningens miljö, då med avseende på KTH. Bägge kurserna lockade ett stort antal doktorander inom olika discipliner, förutom dem inskrivna i KTD. Kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (ledd och examinerad av Jonathan Metzger 2015) hade flera sökande än de 28 studenter som tilldelades plats. Kursen tog upp avancerade frågeställningar kring komplexitet, tvär- och mångdisciplinäritet, hybrida metoder och vetenskaplig utveckling med särskilt beaktande av villkoren för ”det radikala omtänkandet”. Avsikten var att förmedla kunskap av särskild relevans för forskning i konst, teknik och design, utan att explicit knyta an till konstnärliga frågeställningar och metoder som övriga kurser i utbildningen. Kursen fick ett högt betyg i utvärderingen, men kritiserades av KTD-doktoranderna för att sakna ämnesspecifikt inriktning och för att innehålla för mycket litteratur. Man motsatte sig också det stora antalet deltagare från andra utbildningar. För kursen *Begrepp, teorier, och experimentella praktiker* (ledd och examinerad av Héléne Frichot 2016) begränsades därför antalet externa deltagare i enlighet med doktorandernas önskemål, och mängden litteratur minskades. Kursen lade fokus på konstnärliga och experimentella praktiker med stöd i litteraturseminarier, med tyngdpunkt i filosofi och kritisk teori, och fick ett mycket gott omdöme av deltagarna. På doktorandernas initiativ har ytterligare en kurs tillskapats, *Framställning och förmedling av konstnärlig forskning* (AD3114) som uttryckligen tar fasta på att fördjupa förståelsen av den egna praktiken genom föreläsningar, litteratur, studiebesök och workshops. Kursen speglar doktorandernas behov att skapa en koncentration kring den programspecifika praktiken och problemställningar inom ämnet. Den obligatoriska kursen *Högskolepedagogisk introduktion: konst och designutbildning* (AD3103) har haft en upptakt i juni och kommer att ges under hösten 2018.

Programmet får ett stort antal intresseförfrågningar från doktorander på andra lärosäten. Det finns en beredskap för att välkomna gästdoktorander i mån av plats. Hittills har utbildningen haft två gästdoktorander (en kvinnlig doktorand från IT University of Copenhagen, deltagare i kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*, samt en manlig doktorand från Malmö universitet) som vistats på Konstfack under en termin. Bägge har presenterat sin forskning på det Högre Seminariet, den ena även på KTH/ABE/A.

Den vidgade miljön

Konstfack har ett väl utvecklat program med studentutställningar och publika föreläsningar med internationellt namnkunniga personer. De flesta doktoranderna har en nära förankring till en institution på Konstfack – även de med anställning på KTH – och deltar i undervisningen som del av sin institutionstjänstgöring. Undervisande personal på Konstfack, handledare och övriga forskare har i regel en stark förankring i olika nätverk som del av sin forskning/ konstnärliga praktik. Detta skapar

goda möjligheter till samverkan med det omgivande samhället. Nuvarande doktorander har bl.a. medverkat i utställningar och aktiviteter på Färgfabriken, Mångkulturellt centrum, Biennalen i Venedig, Centrum för Fotografi, Göteborgsbiennalen, Cross-Sections/IASPIS (se vidare de individuella studieplanerna). Handledare har vid flera tillfällen involverat doktorander i sin verksamhet, t. ex Magnus Bårtås (utställning på Göteborgs Konsthall 2017), Johanna Rosenqvist (Fisksätra museum och Linköpings universitet 2017) och Bo Westerlund (Decode-projektet). Med bakgrund i (den nu nedlagda) forskarskolan i design (Designfakulteten) finns en fortsatt stark relation till nationella och internationella nätverk i designforskning, vilket bl.a. omsattes i den av Konstfack organiserade nordiska designforskningskonferensen ”Nordens – Design Ecologies” (2015). Handledarnas publiceringslistor ger en bild av forskningens/det konstnärliga utvecklingsarbetets inriktning och omfattning.

Forskarmiljön på KTH/ABE/A är omvittnat stark (se UKÄ:s bedömning 2017) med en rad aktiviteter på senare år, delvis kopplade till den av Formas finansierade starka forskarmiljön; ett samarbete mellan de fyra arkitekturskolorna i Sverige (2012–2017). Förutom den nationella forskarskolan ResArc organiserades samarbetet i forskningsspåren ”Architecture in Effect” och ”Architecture in the Making”; samtliga har genererat flertalet symposier och kulminerade i en tre dagars konferens och utställning på ArkDes & Moderna Museet (2017). KTH/ABE/A har också organiserat fristående internationella konferenser, så som *Daughters of Chaos: International Deleuze Studies Conference* (2016), förlagt till Konstfack, med en förberedande *Deleuze Camp* på Utö (utformat som en ResArc-kurs i experimentellt skrivande som forskningsmetod) där några av KTD-doktoranderna deltog. Andra exempel är *The Architecture of Deregulations: Politics and Postmodernism in European Building, 1975-1995* (2016) samt *Architecture and Feminisms: Ecologies, Technologies, Economies* (2016), den sistnämnda del i det brittiska nätverket för arkitekturforskning AHRA. KTH/ABE/A har ett regelbundet återkommande Högre Seminarium som inkorporerar etappseminarier med presentationer av forskare och doktorander inom arkitekturprogrammet. Forskare på KTH/ABE/A deltar aktivt i den internationella forskningsfronten, medverkar i internationella nätverk och publikationer inom ett vidgat område med fokus på arkitektur, gender- och kritiska studier, stadsplanering och urban utveckling. Flera forskare har haft forskningsvistelser utomlands på t. ex African Center for Cities (Kapstaden) och ATCH, University of Brisbane, samt agerar ofta i rollen som sakkunniga, examinatorer, opponenter och gästföreläsare på utländska universitet. Flera personer är engagerade i konstnärlig forskning, kritiska studier, experimentellt skrivande, och en vidgning av arkitekturbegreppet med konstnärligt undersökande metoder. Bilagda publiceringslistor ger en inblick i handledarnas forskningsproduktion.

Doktorander i forskarutbildningen KTD har emellertid en mycket svagare förankring i miljön på KTH/ABE/A än på Konstfack. Inga av doktoranderna undervisar inom grundutbildningen på KTH/ABE/A, och deltagandet på seminarier och disputationer är sporadiskt. Forskningen som bedrivs på KTH/ABE/A överförs därför i första hand genom handledning och undervisning. Överlappningen mot design- och designforskning har potential att aktiveras ytterligare genom att införliva fler personer i doktorsprogrammet, och den övergripande samhällsinriktningen kan likaså gagnas genom att stärka utbytet med flera institutioner på KTH. Utbildningens inriktning mot hållbarhetsfrågor, social komplexitet och konstnärliga forskningsmetoder står exempelvis nära verksamheten på Environmental Humanities Lab (Institutionen för filosofi och historia) som vi haft utbyten med i form av föreläsningar och seminariemedverkan. Hur det interinstitutionella utbytet kan fördjupas och förstärkas ytterligare i samband med bl.a. kursutvecklingen är en strategiskt viktig uppgift för programrådet.

Slutsatser och ytterligare reflektioner

Sammantaget bedrivs utbildningen i en miljö präglad av en stor ämnesmässig bredd med en mångfald av perspektiv och inriktningar. Det gör den dock svår att överblicka, och allt är heller inte av relevans för alla doktorander i utbildningen. Det är tydligt att doktoranderna efterfrågar en tydligare diskussion kring ämnet, uttryckt i behovet av flera egna aktiviteter. Här vill vi dock påminna om att det rör sig om ett förhållandevis litet program som fortfarande befinner sig i en uppbyggnadsfas. I takt med att

doktoranderna slutför sin utbildning och nya doktorander kommer till har miljön goda förutsättningar att förstärkas, eftersom särarten blir tydligare och därmed också ämnets specificitet. Konstfacks förberedelser för att tillsätta ytterligare fyra doktorandtjänster ger goda förutsättningar för detta. Då flera praktiker kopplas till utbildningen sker ett tillskott av inriktningar, problemställningar, metoder, framställnings- och presentationsformer som bidrar till ämnesutvecklingen, samtidigt som nya doktorander får en referensram i tidigare doktoranders projekt.

I dagsläget gör vi dock bedömningen att utbildningens förankring – på Konstfack, KTH/ABE/A och övriga KTH – behöver förbättras som del av utvecklingen av miljön. Kursernas betydelse för miljön kan inte överskattas, men har samtidigt en begränsad verkan eftersom de bara är aktuella under en tid. De har dessutom praktiska, juridiska och ekonomiska komplikationer som kommer regleras genom det nya avtalet mellan lärosätena. I avsaknad av ett sådant avtal, under perioden självutvärderingen gäller, har doktorander som påbörjade sin utbildning 2017-2018 (två stycken) erbjudits ResArc-kurserna *Approaches* och *Philosophies* som motsvarande de KTH-ledda kurserna i utbildningen. Åtgärden har stöd i programbeskrivningen och är praktiskt motiverad. Sammanförandet av doktorander från olika lärosäten har haft en omvittnad stor betydelse för doktorander inom arkitekturprogrammet, eftersom de möjliggör utbyten och skapar kritisk massa. Men samtidigt riskerar ett ersättande av utbildningens kurser med andra, om än inom ett närbesläktat område, att försvaga utbildningens särart. Det är viktigt att slå vakt om ämnets specificitet, inte minst för att skapa en tydligare kontext för doktorandernas arbeten och deras fortsatta forskning. Mot bakgrund av dessa erfarenheter, och på grundval av de nya villkor avtalet skapar, har programrådet för avsikt att genomföra en översyn och uppdatering av den allmänna studieplanen hösten 2018. Det finns emellertid ett beslut om att de nya doktorandernas utbildning kommer initieras med kursen *Begrepp, teorier och experimentella praktiker* ledd av professor Hélène Frichot, med planerad start VT2019. Kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* hamnar därmed senare i utbildningen.

Kursen *Omtänkande forskningspraktiker* – format som det Högre Seminariet på Konstfack – har en särställning i formandet av miljön. Seminarierna har ofta hållit en hög kvalitet, men upplägget behöver förändras för att fungera som avsett. Doktorandernas deltagande har ibland varit svagt (särskilt när kurspoängen uppnåtts) och endast ett fåtal handledare och forskare har engagerats. Upplägget kan behöva utformas som en mer regelrätt kurs, vilken med fördel kan löpa över två år, med ett uttalat syfte att hitta beröringspunkter och gemensamma nämnare med stöd i forskningen på både Konstfack och KTH. Fokus kan förslagsvis förläggas till en metodologisk kunskapsuppbyggnad med tyngdpunkt i doktorandernas egen praktik. Doktorander som slutfört kursen kan med fördel bjudas in att medverka med presentationer, liksom seniora forskare och handledare på bägge lärosätena. I likhet med övriga kurser är dock utvecklingen av kursen en fråga för programrådet och ingår i översynen av den allmänna studieplanen.

I fråga om den övergripande ambitionen att samla miljön har internaten varit mest framgångsrika, medan deltagandet i andra programspecifika aktiviteter stundom varit svagt. Problematiken har en sammansatt bakgrund, och handlar om allt från doktorandernas arbetsvillkor och ekonomi (kostnader för resor och tillfälligt boende), hög arbetsbelastning, andra åtaganden, samt – inte minst – andra seminarier med krav på närvaro (framför allt för handledare verksamma på KTH). Det kontinuerliga och täta utbytet mellan lärosätena har därför snarare skett på individuell nivå, knutet till handledningen. Vi behöver kommunicera tydligare att närvaron på programrådets sammankomster ingår som en viktig del av (framför allt) huvudhandledares åtagande.

Det finns också möjligheter till en förbättring av miljön genom en starkare integrering med forskarutbildningen i arkitektur, vilket underlättas av att programmen numer har samma PA. Det skulle exempelvis underlätta för handledare på KTH/ABE/A (som har dubbel närvaroplikt) om mötestillfällena för de båda programråden samordnades. Vissa ärenden kan med fördel behandlas gemensamt, framför allt kring administration och övergripande kvalitetsfrågor. Vidare tror vi att fler aktiviteter kan göras gemensamma för doktoranderna i bägge programmen. Förutom att bidra till kritisk massa skulle det underlätta doktorandernas medverkan i forskningsaktiviteter och utbildning på KTH/ABE/A. Samtidigt har inte alla doktorander en inriktning mot, eller intresse av, arkitektoniska

frågeställningar. Gemensamma aktiviteter bör därför knytas till områden av allmän relevans för samtliga doktorander, och kan också fylla funktionen av kompetensutveckling för handledare. Det årligen återkommande internatet har redan visats sig ha en sådan potential (se vidare avsnittet: värderingsförmåga och förhållningssätt). De kan med fördel utformas för att samla de verksamma i bägge doktorsprogrammen, kanske med en uppdelning i vissa moment.

Villkoren för utbildningens integrering i flera skolor på KTH kan inte omfattas i denna utvärdering. På sikt menar vi dock att programmet skulle gagnas av att inkludera doktorander från flera utbildningsbakgrunder, inte minst för att aktualisera ämnets potential att härbärgera en mångfald praktiker (t.ex teknikutveckling med konstnärliga metoder).⁶ För att i nuläget underlätta doktorandernas insteg till övriga KTH planerar programledningen att upprätta en lista med kontaktpersoner på samtliga skolor / institutioner av relevans för utbildningen. Personerna ska göras införstådda med utbildningen och ta på sig uppdraget att förmedla kontakten till forskningen inom avdelningen och personer som potentiellt kan fungera som (biträdande) handledare. På så sätt sprids också en kännedom om utbildningen på KTH som inkluderar skolor/institutioner som inte formellt har en part i samarbetet. På liknande sätt kan inträdet till specialverkstäderna på Konstfack underlättas. Doktoranderna har fått hjälp och uppmuntran att använda dessa resurser, men tillgängligheten behöver systematiseras och de kan integreras starkare i kurserna. För nya doktorander (kursstart VT2019) planeras en introduktion som demonstrerar och tillgängliggör dessa samlade resurser.

Tidigare PA och biträdande PA (numera kallad studierektor för forskarutbildningen på Konstfack) har haft centrala funktioner i doktorsprogrammets uppbyggnad. Under den period som självutvärderingen gäller har arbetet inbegripit utformningen, inrättandet och planeringen av kurser; beredningen av programrådets uppdrag, form och funktion liksom av andra programspecifika och kvalitetssäkerställande instanser; utlysningen av doktorandtjänster; utformningen av bedömningsprocessen av kandidater; samt utformningen av den övergripande överenskommelsen mellan parterna. I det nuvarande skedet kan programledningens uppgifter sägas inträda i en normaliseringsfas. Det är dock viktigt att detta inte medför en reducering av arbetstiden som kan försvaga programledningens kapacitet.

Bedömningsområde: utformning, genomförande, resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Kursernas del i måluppfyllelsen

Den översiktliga och systematiska förståelsen av ämnet utvecklas inom de obligatoriska kurserna *Begrepp, teorier och experimentella praktiker* samt *Omtänkande forskningspraktiker*. Förståelsen uppnås genom presentationer, diskussioner och problematiseringar av olika forskningspraktiker inom området, genom presentationer av det egna arbetet samt granskning/opponerandet av andras. Genom att delta, slutföra och examineras i kurserna säkerställs doktorandens gradvis uppnådda kunskap och förståelse. Den generella kunskapen om vetenskaplig metodik uppnås som en del av kurserna ovan, men i synnerhet genom kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik*.

Med undantag för kursen *Högskolepedagogisk introduktion* har de obligatoriska kurserna löpt parallellt med avhandlingsarbetet under utbildningens två första år. De KTH-ledda kurserna har getts i form av moduler, fördelade vid 4-5 tillfällen över året, med ett avslutande seminarium (examinationsmoment). Nyttillträdna doktorander (2017-2018) har, som tidigare nämnts, erbjudits ResArc-kurserna *Approaches* och *Philosophies* som motsvarande *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* respektive *Begrepp, teorier och experimentella praktiker*. Doktoranden har fått stöd

⁶ De breda utlysningarna av doktorandtjänster (2014 och 2016) resulterade endast i ett fåtal ansökningar med denna inriktning varav ingen bedömdes hålla måttet.

av handledare och lärare för att modifiera kursen genom en viss anpassning av litteratur och examinationsuppgift. Då de obligatoriska kurserna planeras att ges igen i med start VT2019, ges möjlighet till en (frivillig) uppföljning och ämnesfördjupning för samtliga doktorander. Andra doktorandkurser, samt (i förekommande fall) samordning med kurser på avancerad nivå (motsvarande 10 hp) kopplas till doktorandens specifika avhandlingsprojekt i samråd med handledarna. Information om doktorandkurser på andra lärosäten förmedlas genom utbildningens nätverk, med PA i en strategiskt viktig roll som förmedlare.

Den valbara kursen *Framställning och förmedling av konstnärlig forskning* (AD3114) bidrar också till en översiktlig förståelse av ämnet, i kombination med en specialiserad ämneskunskap, eftersom kursen är uppbyggd som ett utbyte mellan doktorandernas problemställningar och praktiker. Den breda kunskapen och förståelsen av ämnet tränas också genom individuella aktiviteter (utställningar, publikationer o.dyl.), som i förekommande fall kan ses motsvara kurser (se vidare nedan). I det färdiga avhandlingsarbetet kommer denna kunskap och förståelse redovisas i ett inledande eller kontextualiserande avsnitt, företrädesvis i den skriftliga delen av avhandlingen.

Den avgränsade eller specifika ämneskunskapen utvecklas framför allt genom individuella studier i anslutning till den egna forskningspraktiken (projektarbetet) enligt handledarens förslag och anvisningar. För detta ändamål har studieplanen utökats med ett batteri av individuella kurser, som ger doktoranden möjligheter att integrera måluppfyllelsen som del av sin självständiga praktik. De individuella kurserna har utformats på grundval av motsvarande inom arkitekturprogrammet, och modifierats genom erfarenhetsutbyte med forskarutbildningsansvariga på Kungl. Konsthögskolan samt Stockholms konstnärliga forskarskola (SthlmUniArts). Programrådet rekommenderar dock att de individuella kursernas samlade poäng begränsas till 15 hp inom ramen för det obligatoriska 60-90 hp (för doktorsexamen); detta för att säkerställa att doktoranderna tar erforderlig mängd av kvalitetsgranskade universitetskurser förutom de som är obligatoriska för utbildningen. Den specialiserade eller avgränsade kunskapen och förståelsen av ämnet redovisas i huvudsak i den praktikbaserade / konstnärliga delen av avhandlingen. Doktorandernas arbeten i form av seminarier, utställningar, undervisning m.m. (se individuella studieplaner) utgör en träning i detta.

Verktyg för att säkerställa måluppfyllelsen: studieplan, etappseminarier, programråd

För den systematiska genomgången av doktorandernas måluppfyllelse är studieplanen ett obligatoriskt verktyg, som ska uppdateras årligen eller vid väsentliga förändringar. Att så sker är huvudhandledarens ansvar, i förekommande fall genom påstötning av forskarutbildningsadministrationen på institutionen i dialog med PA. Forskarutbildningsadministratören på KTH/ABE/A har uppdraget som administrativ granskare av den individuella studieplanen (främst gällande korrekta kursnamn, tillgodoräknanden m.m.) innan den överlämnas för beslut av Forskarutbildningsansvarig (FA) på Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad (ABE).

Doktorandernas progression är en stående fråga för programrådet, och redovisas översiktligt av respektive handledare som underlag för en kollegial diskussion. Känsligare ärenden kring individuella doktorander behandlas i enskilda samtal, där PA har möjlighet att få stöd och råd av FA. Överlag är utbytet mellan doktoranderna och diskussionen på seminarier med handledare och inbjudna opponenter av central betydelse för att utveckla doktorandernas breda kunskap och förståelse av ämnet, där etappseminarierna intar en nyckelroll. En systematisk uppföljning av avhandlingsprojektet, med inbjuden granskare/opponent, genomförs då doktoranden bedöms ha uppnått 50% av avhandlingsarbetet (varvid kursdelen kan, men behöver inte ha, avslutats). Materialet ska vid detta tillfälle ge en god bild av både projektets bredd (område, problemställningar) och avgränsning/specificitet. Obligatoriskt är också ett avslutande slutseminarium då avhandlingsarbetet kan kvalitetsbedömas i sin helhet, med tillräcklig tid för omfattande bearbetningar om så krävs. Vid behov kan etappseminarier också hållas vid andra tillfällen, t. ex vid 25-30% och 70-80%.

Till de två första stegen har flera av doktoranderna nått. Internationella opponenter har då bjudits in i samråd mellan doktorand, handledare och PA. Doktoranden Maja Frögård antogs t. ex som Lic. med finansiering av ett forskningsprojekt, vilket innebar ett snabbare tempo med flera presentationer. Då anställningen kunde förlängas sökte och antogs hon till doktor, med avstamp i ett 50%-seminarium där frågan om projektets utvecklingspotential beaktades särskilt. Inbjuden opponenter var lektor Tuuli Mattelmäki, institutionen för design på skolan för konst, design och arkitektur vid Aaltouniversitetet (9 februari 2017) för avhandlingsarbetet ”Loosing gravity, making sense of a void. Responsibilities in (mutual) engagements between Design and Community Planning.” Även vid disputation är det önskvärt att internationella forskare medverkar, antingen i rollen som opponenter eller i betygsnämnden. Doktorandernas progression säkerställs även genom deltagande i internatet samt Konstfacks forskningsvecka, där programledningen, handledare och övriga doktorander medverkar och ger feedback. Övriga utbyten sker genom enskilda samtal mellan programledningen, handledare och doktorand.

Slutsatser och ytterligare reflektioner

Enligt beslut på ABE-skolan har inte PA den formella rollen som granskare av de individuella studieplanerna i KTH:s digitala system. Detta är avsett att fungera som en avlastning, men föranleder istället extra samordning med administratören. Möjligen vore det en bättre lösning att PA har rollen som granskare av samtliga studieplaner så länge antalet doktorander håller sig till en rimlig nivå. Övergången till ett digitaliserat system för studieplaner (e-ISP) har skett ganska nyligen, och förberetts genom informationstillfällen och särskilt utformade workshops. Genom att inkorporera avsnitt om måluppfyllelse så har studieplanens operativa roll förstärkts, vilket understryker huvudhandledarens ansvar att bevaka doktorandens progression i detta avseende. Rutinerna har dock inte inarbetats av samtliga, även om de flesta systembaserade hindren – t. ex avseende vem som kan läggas till som handledare, och vem som har insyn – numera avhjälpats. PA har vid flera tillfällen understrukt studieplanens betydelse som ett verktyg för att skapa en beredskap kring doktorandernas progression. ABE-skolan har tillhandahållit en mall för hur examinationsmålen kan uppnås och registreras i studieplanen, vilken förmedlats till samtliga och diskuterats inom programrådet.

Doktoranderna uppmuntras till och uttrycker ett behov av att lära sig av sin egen och varandras praktik. Kursen *Framställning och förmedling av konstnärlig forskning* (AD3114) tar särskilt fasta på detta. Kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* möttes (som tidigare nämnts) av kritik av doktoranderna, vilken framfördes på programrådets möte och diskuterades i ljuset av kursens i övrigt goda utvärdering. Kursens innehåll och placering i utbildningen kommer att ses över som del i uppdateringen av den allmänna studieplanen, och inför starten av nästa omgång doktorander.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Den kvalitetssäkrande infrastruktur som beskrivits (ovan) tillämpas också för att säkerställa att doktoranden uppnår målen färdighet och förmåga. Här har den egna forskningspraktiken, så som kopplad till avhandlingsarbetet, en särskild betydelse med stöd i kurser och seminarieverksamhet. I kurserna ingår träning i att läsa, förstå och kritisera vetenskapliga texter liksom andra former av presentation av forskning inom området (såsom text- och bildbaserade, materiella, visuella, audiella eller performativa undersökningar) och att kunna argumentera för eller emot resultat och tolkningar, både egna och andras. Kursen *Begrepp, teorier och experimentella praktiker* ger doktoranden kunskap om filosofiska och intellektuella problemställningar samt verktyg för att kunna reflektera över deras förhållande till olika praktiker, vilket diskuteras på seminarier och i dialog med inbjudna forskare. Kursen *Framställning och förmedling av konstnärlig forskning* lägger särskilt fokus på valet av framställningsmetod för att kommunicera projektarbetets frågeställningar och resultat, samt att pröva det konstnärliga gränssnittet gentemot omvärlden. Kursen kompletterar övriga kurser avseende doktorandens förmåga till konstnärlig och vetenskaplig analys och syntes, samt till självkritisk granskning och bedömning av komplexa föreställningar, frågeställningar och situationer. Den har

nyligen avslutats med ett examinationstillfälle (2018.06.11) där individuella skriftliga/visuella reflektioner presenterats och kommenterats av deltagarna.

Huvudhandledaren (i dialog med biträdande handledare) har det övergripande ansvaret för att säkerställa att doktoranden utvecklar sin förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med konstnärlig och vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, samt att med adekvata metoder planera arbetet (inbegripet lämpliga kurser). Säkringen av doktorandens måluppfyllelse ska framgå av studieplanen, och ingår i bedömningen av doktorandens presentation vid etappseminarier. Träningen av doktorandens förmåga att presentera och diskutera forskning och forskningsresultat sker också genom deltagande på vetenskapliga konferenser, utställningar och workshops, samt (som ett obligatoriskt inslag) vid det årligen återkommande internatet. Programledningen uppmuntrar doktoranderna att presentera sin forskning såväl i forskningssammanhang och i andra för ämnet relevanta sammanhang. Det senare sker t. ex. inom ramen för Konstfacks forskningsvecka, men också i andra sammanhang som förmedlas av PA, handledare eller på doktorandens initiativ (t. ex. presentation på konferenser, utställningar, gästföreläsningar, medverkan i workshops, ateljévistelser m.m.). Doktoranderna erhåller ekonomiskt stöd för detta liksom för eget projektarbete, studieresor och fältarbete (f.n. 30.000 kr/år). Särskilt i de fall när aktiviteten är poänggrundande (individuellt kursmoment) sker säkringen av måluppfyllelsen genom att huvudhandledaren granskar arbetet (publikation, bidrag till utställningar o. dyl.) i rollen som examinator.

Utbildningen präglas av en stark internationell medverkan, och merparten av utbildningens aktiviteter sker på engelska. Detta skapar särskilda möjligheter för doktoranden att träna sin förmåga att i tal och skrift presentera och diskutera forsknings- och forskningsresultat i dialog med det akademiska och kulturella samhället. Kurstillfällen, workshops och seminarier tränar doktorandens förmåga att kunna bidra i kvalificerade professionella sammanhang, och att i avhandlingen bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet. Doktorandernas medverkan vid offentliga tillfällen (som Konstfacks forskningsvecka) ger också träning i att betrakta sin egen praktik i relation till samhällsutvecklingen i övrigt, där föreställningen om ”det radikala omtänkandet” står i centrum för många av forskningsaktiviteterna på Konstfack.

Flertalet doktorander genomför institutionstjänstgöring i form av undervisning på Konstfacks grundnivå och avancerad nivå. Detta utvecklar doktorandens kompetens i att stödja andras lärande, att planera och diskutera kvalitetsfrågor i grundutbildningen, och att samverka med andra lärare. Detta bidrar också till att utveckla forskarmiljön inom respektive område. Vid de återkommande utvecklingssamtalen med respektive prefekt vid den institution vid vilken de är anställda (gäller doktorander på Konstfack) tränas doktorandens förmåga att kommunicera sin forskning till utbildningsmiljön, och bidrar till att koppla grundutbildning och forskning närmare varandra. Exempelvis har kurser bedrivits av doktorander och sedan redovisats vid Konstfacks forskningsvecka eller andra utställningar och seminarier. Doktorandernas medverkan i olika formella plattformar ger också träning i deltagandet i kvalificerade yrkesmässiga sammanhang.

Slutsatser och ytterligare reflektioner

Den obligatoriska kursen *Högskolepedagogisk introduktion* har en särställning i fråga om att träna doktorandernas förmåga att stödja andras lärande. Kursen var avsedd att utformas som ett samarbete mellan KTH:s Lärande i teknikvetenskap och IBIS på Konstfack, för att uppnå mervärdet att i modifierad form komplettera KTH:s utbud av pedagogikkurser för undervisande personal på KTH/ABE/A (med särskilt beaktande av krav för meritering). Denna ambition visade sig dock vara svåradministrerad och kom så småningom att skrinläggas. Kursen kommer att erbjudas för första gången under innevarande år (2018), men då som en ämnesspecifik doktorandkurs med PA i rollen som examinator.

Ansatsen att förena ”görandets praktiker” med ”avancerade epistemologiska och metodologiska perspektiv” (enligt programbeskrivningen) är en styrka i utbildningen och bidrar till doktorsprogrammets särart. Även om ”görandet” (det konstnärligt- eller praktikbaserade arbetet) ska förstås i bred bemärkelse – inbegripet skriftliga, teoretiska och diskursiva undersökningar – är materiella, designriktade och gestaltande forskningsarbeten avsedda att utgöra kärnverksamheten i programmet. Flera av doktoranderna arbetar med visuella, materiella och performativa undersökningar som del av sin forskningspraktik, och tendensen kommer manifesteras tydligare när nuvarande doktorander slutför sina avhandlingsarbeten (tidigast 2019). Vid rekryteringen av nya doktorander på Konstfack kommer särskild vikt att läggas vid hur föreslagna avhandlingsprojekt kan förankras bredare och med stöd av flera lokala resurser. Innebörden av experimentellt skrivande som konstnärlig forskningsmetod ingår som ett moment i kursen *Begrepp, teorier och experimentella praktiker*. Programrådet har diskuterat möjligheten att skapa ytterligare fördjupning kring skrivande, vilket knyter an till flera handledares forskning och dra nytta av den samlade kompetensen på KTH/ABE/A och Konstfack.

Som tidigare nämnts har varje doktorand och handledare tillgång till egna nätverk. Det skulle dock underlätta om en särskild person utsågs inom utbildningen för att samla dessa kontakter (till t.ex institutioner och utbytesprogram) och göra dem tillgängliga för flera. Vi ser också ett behov av att genomföra en omvärldsanalys med fokus på liknande och besläktade utbildningar inom området. En sådan analys låg till grund för inrättandet av utbildningen, men behöver uppdateras. Denna arbetsuppgift kan med fördel tilldelas forskningshandläggaren på Konstfack (UFA) och därefter göras tillgängligt på hemsidan.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Förutom de instanser som redovisats, eller som redovisas i avsnittet nedan (uppföljning, åtgärder och återkoppling), har internaten en viktig funktion för att lyfta allmänna forskningsetiska problemställningar, samt för att skapa en diskussion kring centrala aspekter av hållbar samhällsutveckling. Den senare aspekten ligger till grund för samtliga kurser i utbildningen som på olika sätt beaktar och förhåller sig till innebörden av ”det radikala omtänkandet” av relationen människa–samhälle–miljö. Doktorandernas förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, att nå insikt och vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, samt om forskningens roll i samhället understöds av samtliga programspecifika aktiviteter. Den aktualiseras ytterligare av det faktum att det rör sig om en relativt nystartad utbildning där doktorandernas förväntningar och reflektioner kring sin praktik ständigt prövas i mötet med den akademiska miljön.

Doktorandernas deltagande i utställningar, workshops, seminarier m.m. –inbegripet presentationer av det egna arbetet i skriftlig, visuell, performativ eller på annat sätt undersökande form – innebär att en stor del av träningen i värderingsförmåga och förhållningssätt sker inom ramen för deras självständiga forskningspraktik (se bifogade publiceringslistor). Dessa förmågor utvecklas ytterligare av utbytet mellan doktoranderna, liksom i diskussionen med handledarna. Kursen *Framställning och förmedling* framstår återigen som ett viktigt tillägg i utbildningen, eftersom den utgår från en grundläggande problematisering och undersökning av hur forskningen tar plats i det omgivande samhället. Erfarenheterna från kursen kommer att diskuteras i programrådet och ingå som en del av uppdateringen / översynen av den allmänna studieplanen (planerad inför hösten 2018).

Som del i KTH:s centrala utbildningsmål för hållbar utveckling har doktorsprogrammet tilldelats ett antal generella mål, samt utformat programspecifika mål vilka är kopplade till en handlingsplan för åren 2016–2020. Förslagen till de utökade målen har utarbetats av PA och lagts fram till diskussion för programrådet. Mot bakgrund av två av internaten (2017 och 2018) föreslår handlingsplanen bl.a. att en doktorandkurs med fokus på forskningsetik och hållbar utveckling ska tas fram; detta förbereds nu i samverkan med stöd av Institutionen för filosofi och historia på KTH. Handlingsplanen föreslår också

att kursen *Introduction to urban economics* (del av mastersprogrammet ”Sustainable urban planning and development”, ABE-skolan) helt eller delvis kan infogas i doktorandernas studier, som underlag till en fördjupad förståelse av hur ekonomiska krafter formar och formas av den sociala utvecklingen. Programrådet har en viktig roll i att diskutera målen och hur de ska uppnås, men ytterst faller det på huvudhandledarens ansvar att målpuppfyllelsen sker som en integrerad del av doktorandens studier.

Jämställdhet

Med grundval i ”det radikala omtänkandet” kan frågan om jämställdhet ses som inskriven i utbildningens övergripande målsättningar. Forskningen inom ämnet ska (enligt programbeskrivningen) ”utmana konventioner inom mer etablerade kunskapsområden”, till vilka hör en undersökning av villkoren för jämställdhet. Könnsfrågor är en uttrycklig del i det intersektionella kluster av problematiker som beaktas inom utbildningen. Såväl KTH/ABE/A som Konstfack arbetar aktivt med jämställdhet på central nivå, och förmågan att föra en problematiserande och reflekterande dialog utifrån normkritiska perspektiv förekommer i vissa arbetsprofiler på Konstfack. Forskarutbildningen följer KTH/ABE/A:s policy för jämställdhet, vilket bl.a. innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska vara en del av metodiken, beaktas i kurslitteraturen, i tillhandahållandet av lärande exempel och referenser, vid tillsättning av uppdrag till opponenter och betygsnämnder etc. Ett feministiskt perspektiv och/eller forskningsinriktning kännetecknar flera handledare verksamma i miljön – särskilt Héléne Frichot, Meike Schalk, Helena Mattsson, Catharina Gabrielsson, Johanna Rosenqvist, Martin Àvila, Mona Livholts och Johanna Lewengard (se bedömningsområdet förutsättningar samt bilagda publikationslistor). Inriktningen mot kritiska studier och feministisk arkitekturteori är ett framträdande drag i forskningen på KTH/ABE/A (vilket framhölls särskilt vid UKÄ:s bedömning av arkitekturprogrammet 2017) och överförs till programmets doktorander genom handledning och kurser. I synnerhet kursen *Begrepp, teorier och experimentella praktiker*, ledd och examinerad av Héléne Frichot, kännetecknas av ett tydligt genusmedvetet anslag. Vid rekryteringen av nya doktorander och handledare beaktas alltid jämställdhetsaspekten, liksom i tillsättningen av personer i bedömningsgruppen. Frågor om representation beaktas alltid vid genomförandet av aktiviteter som inbegriper inbjudna föreläsare och opponenter, och vid seminarierna eftersträvar vi en jämlik fördelning av ordet.

Utbildningen har flera doktorander som undersöker könsspecifika frågor i sin forskning. Hit hör Anna Lundh, som gör radikala omskrivningar av historiska konst- och teknikkonferenser och -utställningar i sitt forskningsprojekt, samt Anna Holmquist som använder sig av biträdande handledare Mona Livholts genuskreativa metoder för subjektivt skrivande, med bistånd av biträdande handledare Johanna Rosenqvists performativa genusperspektiv på görande. Även den nyantagna doktoranden Jenny Richards har ett genusperspektiv på sitt avhandlingsarbete, med stöd i handledarnas (Helena Mattsson och Johanna Rosenqvists) forskning inom området.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Det övergripande ansvaret för säkerställandet av utbildningens kvalitet och att målen uppfylls innehas av forskarutbildningsansvarig (FA) på ABE-skolan, och utövas i normalfallet vid fastställandet av de individuella studieplanerna. I de fall då framsteg försenas uppmanas handledaren och doktoranden att klargöra skälen och föreslå åtgärder för kvalitetsförbättring. Om doktorandens forskningsinriktning väsentligen förändras under utbildningens gång ska projektbeskrivningen revideras och godkännas av FA som del av studieplanens uppföljning. En sådan vändning har varit kopplad till handledarbyte, och föranledde en särskild genomgång mellan programledningen, handledare och doktorand.

Forskarutbildningskurser inrättas av skolchefen på ABE. Förslag på nya kurser bereds av PA med stöd i programrådet och godkänns av FA inför skolchefens beslut. Den detaljerade specifikationen av hur målen uppnås i utbildningen, som nyligen tillagts den allmänna studieplanen, upprättas av PA i samråd med FA, vilket också är fallet för de generella och programspecifika utbildningsmålen för hållbar utveckling. Här ska noteras att den allmänna studieplanens schematiska beskrivning av måluppfyllelsen delvis avviker från denna självvärdering, som går in på större detalj.

Huvudhandledaren (i dialog med biträdande handledare) har det övergripande ansvaret för att säkerställa att doktorandens lärandeprocess uppfyller målen, och att avhandlingsarbetet bedrivs på ett sådant sätt att det kan avslutas inom avsatt tid. Denna säkring ska framgå av studieplanen, och ingår i bedömningen av doktorandens presentation vid etappseminarier. Uppdateringen av den individuella studieplanen har inte alltid fungerat tillfredsställande, delvis på grund av inkörningsproblem med den digitala plattformen. Vikten av att studieplanen uppdateras behöver därför inskräpas ytterligare, i vissa fall med stöd av FA.⁷ Det är emellertid viktigt att säkerställandet av måluppfyllelsen och återkopplingen till berörda ska vara en kollegial process. Programrådet är det huvudsakliga organet för denna återkoppling, liksom för övergripande kvalitetsfrågor i utbildningen. Planerade och avslutade kurser är en stående punkt, och ansvarig lärare rapporterar med stöd av genomförda kursvärderingar till programrådet. Som tidigare nämnts har vi erfart problem med dålig uppslutning till programrådet, men situationen har förbättrats genom att tid och plats för alla möten nu fastslås med mycket god framförhållning.

Etappseminarierna har en särskilt viktig betydelse som kontrollsituation av doktorandens progression. Hela miljön (alla doktorander, handledare, lärare och annan personal) har möjlighet att närvara vid utbildningens seminarier, och samtliga med uppdrag som huvudhandledare förväntas närvara. En systematisk uppföljning av avhandlingsprojektet, med inbjuden granskare/opponent, genomförs då doktoranden bedöms ha uppnått 50% av avhandlingsarbetet (varvid kursdelen kan, men behöver inte ha, avslutats). Doktorandens redovisning och bemötande av opponentens frågor följs av en gemensam diskussion kring arbetets styrkor och svagheter. Återkopplingen till doktoranden och en fortsatt planering av arbetet sker vid ett efterföljande handledningstillfälle. Vid tveksamma fall sker även en återkoppling mot programledningen, som kan förmedla till rådgivning hos FA. Beträffande formerna för slutseminariet och avhandling finns en beredskap med stöd i praxis på KTH/ABE/A, som tidigare nämnts, och som vid UKÄ:s utvärdering 2017 bedöms hålla en hög kvalitet.

Slutsatser och ytterligare reflektioner

Ett potentiellt viktigt moment för att återkoppla mellan doktoranderna och utbildningen är de årligen återkommande utvecklingssamtalen, som är knutna till doktorandens arbetssituation. Vi har identifierat brister i detta system som vi strävar efter att åtgärda. För doktorander med anställning på KTH/ABE/A hålls utvecklingssamtalen numer av PA som även är utsedd gruppchef med ett personalansvar (inom Institutionen för arkitektur), vilket är en förbättring mot tidigare, men gäller då endast vissa doktorander. På Konstfack hålls utvecklingssamtal av chefen för den avdelning där doktoranden har sin anställning, utan att återkoppling sker till PA eller studierektor på ett systematiskt sätt. Det vore önskvärt att studierektorn på Konstfack bjuds in till dessa utvecklingssamtal eller på annat sätt görs delaktigt i doktorandens professionella utveckling. Problemet med bristande återkoppling och integrering gäller också rutinerna för hur doktorandernas anställningar förlängs, vilket sker på årlig basis av personalansvarig där doktoranden har sin anställning (efter samråd med huvudhandledaren om doktorandens progression). Detta sker genom separata kanaler på Konstfack och KTH, där PA (i det förstnämnda fallet) inte automatiskt hålls informerad. Som en konkret förbättringsåtgärd planerar programledningen att tillhandahålla ett diagram över de olika instanserna som markerar de punkter där återkoppling är nödvändig. Ett sådant ”kopplingschema” skulle tydliggöra relationerna mellan anställning- och utbildningsansvariga såväl inom som mellan de två

⁷ Bland de bifogade studieplanerna finns några med datum äldre än ett år tillbaka. Samtliga är nu uppdaterade men eftersom de inte hunnit inrättas ännu kan de inte bifogas här.

lärosätena, och samtidigt fungera som ett verktyg till intern kommunikation kring doktorandens progression (i termer av förnyad anställning, nästa tidpunkt för uppdatering av den individuella studieplanen etc.).

Med ambitionen att bidra till samhällsutvecklingen i hållbar riktning lägger programbeskrivningen stor vikt vid doktorandernas samverkan med externa aktörer (myndigheter, kultur- och näringsliv, andra lärosäten etc.) Vi noterar dock att doktorander som kombinerar avhandlingsarbete med annan praktik, eller som undersöker sitt avhandlingsprojekts gränssnitt mot samhälleliga institutioner (som exempelvis kommuner, konsthallar, aktivister och företag) verkar kräva en längre tid för genomförande. Denna typ av samverkan efterfrågas i programbeskrivningen, men ställer också stora krav på handledarnas insatser för att försäkra att doktoranden slutför utbildningen inom fastlagd tid. De erfarenheter som hittills gjorts bör tas upp i programrådet till allmän diskussion, så att handledningen kan utveckla en gemensam praxis kring detta. Vikten av att kunna planera och balansera studier, avhandlingsarbetet och annan praktik kommer att betonas i samtal med tillkommande doktorander.

Bedömningsområde: doktorandperspektiv

Doktorandernas inflytande på utbildningen

Programledningen har ansvaret att förmedla information till doktoranderna – i både formell och informell mening – och tillhandahålla kontakten till övriga administrativa instanser på KTH och Konstfack. Den huvudsakliga plattformen för doktorandernas inflytande över utbildningen utgörs av programrådet, till vilket doktorandgruppen har utsett två representanter. En doktorandrepresentant finns även i Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) på Konstfack, och i Forskning- och forskningsutbildningsutskottet (FFU). UFN har övergripande ansvar för forskningens kvalitet och doktorander har därmed insyn och påverkansmöjlighet i forskningsstrategiska frågor på Konstfack. FFU förbereder ärenden som gäller forskning och forskarutbildning för UFN. Dessutom har ABE-skolans forskningsutbildningsråd, för vilket FA är sammankallande, studeranderepresentanter utsedda av THS.

Doktorandrepresentanterna uppmanas att inkomma med frågor till programrådets möten samt att i förväg meddela mer omfattande ärenden som kräver förberedelse för att kunna behandlas. Enligt beslut i programrådet kommer doktoranderna ges en roll vid rekryteringen av nya doktorander i utbildningen genom att ha en utsedd representant som medverkar vid intervjutillfällena av kandidater. Översynen eller uppdateringen av den allmänna studieplanen kommer likaså, som ett av programrådets ärenden, att ske med doktorandmedverkan. Doktorandernas kritik mot kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (2015) medförde bl.a. att kursen *Begrepp, teorier och experimentella praktiker* (2016) begränsade antalet externa medverkande. Doktorandernas behov av att själva styra mer av utbildningen resulterade i kursen *Framställning och förmedling* (2018), för vilken Konstfack ställde extra resurser till förfogande för resor, inbjudna föreläsare, och lärarbemanning. Kursen utgår från doktorandernas egen praktik och har, på doktorandernas uttryckliga önskan, inte erbjudits för externa deltagare.

Programmet ger doktoranderna stor frihet att utforma sina doktorandprojekt. Inflytandet på individuell nivå sker framför allt i samråd med huvudhandledaren och rör då planeringen av projektarbete, kurser, utlandsvistelser och andra aktiviteter. Planering av etappseminarier, val av opponent o. dyl. är också frågor där doktoranden har ett stort inflytande. Verktyget för detta utgörs framför allt av den individuella studieplanen, som ska användas som ett levande dokument under hela utbildningen, och fungerar som en överenskommelse mellan doktorand och handledare. Några doktorander har valt att sänka studietakten till 50-60% – med eller utan institutionstjänstgöring (max 20%) – för att ge utrymme för annan verksamhet utanför studier och projektarbete. Av utbildningshänseende är det önskvärt att studietakten är minst 80% (ofta kombinerat med 20% institutionstjänstgöring) för att

säkerställa slutförandet av arbetet inom givna tidsramar och möjliggöra ett koncentrerat arbete.⁸ I enlighet med Högskoleförordningen har dock doktorandernas önskemål om minskad studietakt godkänts.

Doktoranderna har också möjlighet att framföra synpunkter och önskemål i årliga utvecklingssamtal, som för anställda på KTH (numera) hålls av PA (tidigare av särskilt utsedd personalansvarig). Angående återkopplingen av dessa samtal, se det tidigare avsnitt.

Arbetsmiljö

Som nämnts erbjuds samtliga doktorander (oavsett studietakt, anställningsform eller -plats) arbetsplatser på Konstfack. Här finns tillgång till verkstäder av mycket hög kvalitet för arbete med många material, IT-resurser och bibliotek. Doktoranderna har även tillgång till IT-resurser, forskningsbibliotek, datalab och modellverkstad på KTH/ABE/A. Övriga resurser på KTH ska i princip vara tillgängliga men sker då via handledaren eller på eget initiativ (se bedömningsområdet förutsättningar: miljö). Eftersom några av doktoranderna bor på annan ort, och flera valt en lägre studietakt, minskar dock möjligheten för möten och utbyte på daglig basis. Detta ses av flera som ett problem, med förhoppning att situationen förbättras då ytterligare fyra doktorandtjänster tillsätts hösten 2018. Det bör dock noteras att situationen är komplicerad med bakgrund i faktorer som kan sägas vara på gott och ont. Det handlar dels om att utbildningen är inriktad mot doktorander som bedriver en självständig praktik, vilket ofta innebär att de etablerat egna rutiner, arbetsplatser och nätverk (inte sällan i samverkan med externa parter). Dels handlar det om en bred och internationell rekrytering av personer vars familjesituation kan försvåra en omplacering till Stockholm, där bostadssituationen f.ö. är en välkänd problematik. Kursen *Framställning och förmedling* har visserligen varit framgångsrik i att samla doktoranderna i programmet, men har genomförts med stöd av extra medel. Programrådet får diskutera hur arbetsmiljön kan förbättras mot bakgrund av denna erfarenhet.

För den psykosociala miljön finns en etablerad infrastruktur på både KTH och Konstfack, som nya doktorander informeras om i samband med anställning. Vid förekommande fall har doktorander hänvisats till Studenthälsan på KTH som kan hjälpa till med intyg och erbjuder stöd kring studerandesvårigheter o. dyl. Forskarutbildningsansvarig FA finns tillgänglig för samtal när problem uppstår i fråga om arbetsprocess eller handledning; kontakten förmedlas då via PA. Två handläggare på KTH/ABE/A finns tillgängliga för att hjälpa doktoranderna med praktiska frågor gällande LADOK, e-ISP, doktorandmedel, beställning av resor m.m. På Konstfack finns motsvarande resurser på utbildnings- och forskningsadministrativa avdelningen (UFA), som stöd och komplement till de personalansvariga på den institution där doktoranden är anställd.

Slutsatser och ytterligare reflektioner

Doktoranderna annonserar ett uttryckligt behov av tätare och närmre utbyten med varandra. Upplägget för kursen *Framställning och förmedling*, där doktoranderna ansvarar för att arrangera varsin modul, tydliggör vikten av att skapa sammanhang där doktoranderna kan bjuda in till varandras, ofta mycket olika, forskningspraktiker. Genom att upprätta beröringspunkter och gemensamma forskningsintressen är kursen ett viktigt bidrag till ämnesutvecklingen. Som del i översynen av den allmänna studieplanen behöver dock kursernas inbördes förhållande beaktas, exempelvis genom att lägga ett tydligare fokus på metodologiska problemställningar i kursen *Omtänkande forskningspraktiker*. Vi anser att samtliga kurser i utbildningen ska kunna erbjudas till flera (externa) doktorander, bl.a. dem inom arkitekturämnet – dels för att uppnå synergieffekter mellan två förhållandevis små program, dels för att kurserna uppenbarligen utgör ett välkommet tillskott till doktorandutbildningen i Sverige. Hur

⁸ Detta gäller för doktorander som antagits på heltidstjänst. Utbildningen har en doktorand, Anna Holmqvist, anställd på 50% på Produkt och tjänstedesign, Skolan för Industriell teknik och management KTH.

avvägningen mellan bredd kontra ämnesspecificitet kan uppnås på bästa sätt kommer tas upp till diskussion i programrådet.

I dagsläget står doktorandernas önskemål om egna aktiviteter i kontrast till kvalitetsmål som rör tillgången till en mångfald av forskarinriktningar- och perspektiv. Som tidigare noterats är det viktigt att slå vakt om ämnets särart, men också att skapa en bättre förankring på både Konstfack och KTH (se förutsättningar: miljö). Vi arbetar aktivt med att skapa en balans mellan doktorandernas önskemål och de kvalitetsmål och -krav som ställs på utbildningen. Det finns emellertid en spänning mellan doktorandernas vilja att i högre utsträckning forma utbildningen, och utbildningens ambitioner att förena konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt med avancerade kunskapsteoretiska och metodologiska perspektiv. Doktorsprogrammet tar med andra ord form i ett dynamiskt utrymme som inbegriper både korskopplingar och konflikter. Enligt vår bedömning kan denna självutvärdering vara ett redskap till, och en värdefull utgångspunkt för, en konstruktiv diskussion kring detta.

Slutligen ser vi risken att en förlängning av utbildningstiden till följd av minskad aktivitetsgrad kan försvaga doktorandens engagemang och progression. Men eftersom det rör sig om en nystartad utbildning med relativt otydliga gränser mellan avhandlingens praktik och doktorandens övriga verksamhet har vi förståelse för dem som väljer att dra ner på studietakten. En förlängning av studieperioden kan gagna arbetet med att utveckla avhandlingsprojektets akademiska skärpa i förhållande till den tidigare/övriga praktiken. Ur ett miljöhänseende kan också närvaron av flera doktorander i systemet under längre tid bidra till att fördjupa kontakterna, aktivera interaktionen mellan olika praktiker, och stärka kontinuiteten i utbildningen.

Bedömningsområde: arbetsliv och samverkan

Utbildningen är avsedd att vara uttalat tvärdisciplinär med ett starkt hållbarhetsfokus, där görandets praktiker förenas med ett kritiskt akademiskt perspektiv som tillsammans ska bidra med en stark innovationskraft. Kurserna inbegriper ett stort antal inbjudna forskare som ger doktoranderna inblick i flera forsknings- och verksamhetsområden, både inom och utanför akademien. Utbildningens unika inriktning mot att förena vetenskapliga och konstnärliga perspektiv ger doktoranderna en god beredskap för en verksamhet som forskare. En generell doktorsexamen på KTH ger behörighet att söka externa forskningsmedel inom flera områden, utöver dem med specifik konstnärlig inriktning. Speciella moment som lägger fokus på exempelvis akademiskt skrivande och forskningsansökningar kan vara ett värdefullt komplement till utbildningen och kan med fördel integreras med arkitekturprogrammet.

De flesta doktorander bidrar till undervisningen på Konstfack som del av sin institutionstjänstgöring, och kan med säkerhet ha en fortsatt verksamhet som högt utbildade lärare i konst- och designutbildningar. Genom att integrera verkstäderna i utbildningen kan relationen mellan ”görandet” och det mer akademiska innehållet i utbildningen utvecklas ytterligare, vilket bidrar till utbildningens innovationskraft och relevans för ett mångsidigt arbetsliv. Genom att slå vakt om ämnets potential att integrera flera praktiker med flera utbildningsbakgrunder kan beredskapen för arbetslivet stärkas ytterligare. Det kan ske med hjälp av riktade utlysningar, som i den nuvarande tillsättningen av nya doktorander på Konstfack, men förutsätter också en starkare förankring på KTH. På sikt bör utbildningen kunna omfatta doktorander med exempelvis planerar- eller ingenjörutbildningsbakgrund, men denna fråga ligger på framtiden. Den är dock avhängig det nya avtalets utformning liksom etableringen av det centrum för konst, teknik och design som nämns inledningsvis.

Tidigare erfarenhet av samverkan med externa parter (myndigheter, andra lärosäten, kulturliv m.m.) och förmåga att arbeta interkulturellt/sectorsövergripande är ett kriterium vid antagning av nya

doktorander och uppmuntras under utbildningen. Många doktorander har aktiva samarbeten med externa parter som del i sin forskningspraktik (se de individuella studieplanerna). Detta samarbete har framför allt stöd i, och kan utvecklas i relation till, handledningen och handledarnas verksamhet. I takt med att samhället i stort blir mer forskningsinriktat (t.ex museer, arkitektkontor, designbyråer, konsultfirmor, plattformar för hållbar utveckling) i kombination med att yrkesroller förändras och de traditionella disciplinerna löses upp ser vi stora möjligheter för disputerade doktorander att verka i arbetslivet utanför akademien. Efterfrågan på disputerade designers inom bl.a. hälso- och samhällssektorer har ökat kraftigt på senare tid. Den allt starkare relationen mellan konst och konstnärlig forskning, mellan forsknings- och konstpraktik, medför också att konstens traditionella domäner (utställningsverksamhet, publikationer m.m.) utgör en viktig plattform för doktorander och disputerade i ämnet.

Programbeskrivning doktorsprogram

Doktorsprogram	Fastställt	Diarienummer	Ks-kod
Konst, teknik och design	2013-10-02 <i>Reviderad</i> <i>2018-06-13</i>	V-2018-0597	3.2.3

Programbeskrivning doktorsprogram

Fastställd av fakultetsrådet/utbildningsutskottet: 2013-10-02 (fakultetsrådet)

Reviderad: 2018-06-13

Programmets namn på svenska och med översättning till engelska

Konst, teknik och design (Art, Technology and Design)

Kort beskrivning av ämnesområde och innehåll

Ange vilka ämnen på forskarnivå som ingår i programmet. Allmänna studieplaner för ingående ämnen bifogas till programbeskrivningen.

Doktorsprogrammet i Konst, teknik och design består av ett forskarutbildningsämne Konst, teknik och design. Det rymmer forskning inom ett framväxande forskningsområde som formas i dynamiska möten mellan såväl konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt, som mellan tre olika perspektiv: konst, teknik och design. Forskningsområdet är i grunden interdisciplinärt genom sin inriktning på perspektivmöten och konkret materialisering. Forskningsprojekt i ämnet utgår ifrån ett kritiskt analyserande förhållningssätt som forskningsmässigt tillämpas i såväl materiella och performativa experiment som diskursiva undersökningar. Projekten har en stark transdisciplinär potential genom samverkan med externa aktörer inom till exempel näringsliv, kulturliv, offentlig verksamhet och politik.

Programmets övergripande målsättning är att förena forskning och utbildning kring hållbar samhällsutveckling, och den omställning en sådan utveckling kräver, med ett radikalt omtänkande av relationen individ-samhälle-miljö. Genom att utmana konventioner inom etablerade kunskapsområden, genom att verka transdisciplinärt, samt genom att förena görandets praktiker med avancerade kunskapsteoretiska och metodologiska perspektiv ska forskningen och utbildning i programmet bidra med en stark innovationskraft.

Programmets organisation

Programråd (ange vilka funktioner som ingår, inte personer), programansvarig, studentrepresentation etc.

Programmet bygger på ett samarbete mellan KTH och Konstfack varför tydlig organisatorisk representation från Konstfack är grundläggande. Programmet leds av programansvarig (PA) från KTH i nära samarbete med Konstfack och ett programråd som har representation av handledare från båda lärosäten och ingående ämnesområden, samt doktorandrepresentanter från båda lärosäten.

Kurser

Kursutbud

Beskriv programmets kursutbud, vilka ämnesområden som ska täckas in och hur ett relevant kursutbud säkerställs.

Doktorsprogrammet innehåller ett obligatoriskt kurspaket om 30 hp. Kurspaketet förmedlar grundläggande vetenskapsteoretiska och forskningsmetodologiska insikter såväl allmänt som specifikt inom forskarutbildningsämnet. Det innehåller dels kurser som är i huvudsak föreläsnings-, seminarie- och litteraturbaserade, dels kurser som hålls i seminarie- och workshopform med fokus på analytiska och experimentella metoder under utveckling i aktuella forskningsprojekt inom programmet. Det innehåller även en introduktion till högskolepedagogik med särskild inriktning på konst och design.

Aktuell kurslista finns på doktorsprogrammet webbsida. Kurslistan ses över årsvis av programrådet. Studieplan för programmet med angivande av obligatoriska moment bifogas. De centrala läskurserna

ges vartannat år, eller vid behov oftare. I många fall samordnas undervisningen med en liknande kurs på avancerad nivå, där skillnaden i kurserna består av ett mindre antal föreläsningar och artikelstudium, och i examinationen där forskarnivån kännetecknas av högre krav på självständighet och kreativitet. Kurser som ges inom programmet inrättas på KTH men ges helt eller delvis vid såväl Konstfack som KTH. Doktorander kan läsa kvalitetsgranskade kurser på annat universitet. Huvudhandledare ansvarar genom arbete med individuell studieplan för den enskilda doktorandens samlade kursplan. Eventuella undantag från obligatoriska kurser ska motiveras och godkännas av programansvarig före inlämning av studieplan till forskarutbildningsansvarig. Programmet genomgår en ständig förbättringsprocess genom utvärderingar av kurser, studenternas framsteg och analyser av handledningens och avhandlingens tillräcklighet. Kurser på forskarnivå utvärderas enligt KTH:s styrdokument, vilket innebär att kursanalyser utarbetas och publiceras efter varje kursomgång.

Kvalitetssäkring och uppföljning av programmets kurser

Ange hur programmets kurser följs upp och hur kvalitetssäkring av kurserna sker.

Programmet genomgår en ständig förbättringsprocess genom utvärderingar av kurser, studenternas framsteg och analyser av handledningens och avhandlingens tillräcklighet. Kurser på forskarnivå utvärderas enligt KTH:s styrdokument, vilket innebär att kursanalyser utarbetas och publiceras efter varje kursomgång.

Stöd för ingående ämnens måluppfyllelse förutom kurser

Organiserade aktiviteter förutom kurser, t.ex. seminarier och workshops.

Doktorandernas framsteg utvärderas årligen på följande sätt i samband med programmets årliga workshop/internat/utställning:

- Varje doktorand skriver en självdeklaration som diskuteras tillsammans med redovisade delresultat i seminarieform med handledare och doktorander i programmet för att stämma av kvantitet och kvalitet i studieframgång och handledning.
- Den individuella studieplanen revideras och fastställs.

Beskrivning av det kontinuerliga, systematiska kvalitetsarbetet

Beskriv de regelbundna utvärderings- och utvecklingsaktiviteterna.

Programrådet, PA och eventuell biträdande PA följer den lokala och internationella diskussionen inom respektive ämnesområden såväl som för generell utbildning på forskarnivå, och anpassar löpande programmet till utvecklingen.

Avhandlingens kvalitet bevakas genom de disseminationsformer som beskrivs i studieplanen. Som en del av forskarutbildningen ska doktoranden genomföra årliga avstämningar enligt ovan. Inför disputation genomförs ett slutseminarium med extern granskare. I enlighet med KTH:s styrdokument intygar en intern kvalitetsgranskare avhandlingsarbetets kvalitet innan avhandlingsarbetet släpps fram för disputation. Slutligen görs en avstämning mellan betygsnämnd, handledare, och ordförande vid disputation. I ämnets studieplan beskrivs ställda kvalitetskrav på avhandlingsarbetet närmare.

Kursplan

Kursens namn på svenska Vetenskapsteori och forskningsmetodik i konst, teknik och design		
Kursens namn på engelska Theory of science and research methods in art, technology and design		
Högskolepoäng 7,5	Kurskod FAD3100	Nivå Forskarnivå
Huvudområde Konst, teknik, desig		
Organisatorisk enhet (kod) ADD	Kursplanen gäller från (termin) VT15	
Kursens mål Efter avslutad kurs ska studenten kunna Redogöra för och reflektera över grundläggande vetenskapsteoretiska principer i relation till metodfrågor Redogöra för och reflektera över kunskapsbegreppet i relation till praktisk forskning Redogöra för de huvudsakliga traditionerna inom kvalitativ forskning och resonera kritiskt kring metodernas användbarhet i förhållande till ämne, syfte och resultat Redogöra för innebörden av paradigmskiften, trans- och interdisciplinär forskning, och förhållandet mellan olika vetenskapliga traditioner Kritiskt reflektera över hur social komplexitet påverkar forskningens förutsättningar, i allmänhet och i förhållande till ett specifikt område Kritiskt reflektera över den egna forskningspraktikens kunskapsteoretiska och etiska dimensioner		
Huvudsakligt innehåll Kursen ger en grundläggande förståelse av vetenskapsteori och forskningsmetod utifrån ett kulturellt perspektiv och i relation till olika former av kunskap. Fokus ligger på reflexiv, kritisk och kvalitativ forskning inom samhällsvetenskap och humaniora. Föreställningar om paradigmskiften, väsentliga skillnader mellan olika vetenskapliga traditioner, samt trans- och interdisciplinär forskning framställs med särskild relevans för doktorander verksamma inom praktikbaserad och konstnärlig forskning samt inom designforskning. Genom föreläsningar och litteraturseminarier ger kursen ger en god förståelse av vetenskapsteoretiska nyckelbegrepp – såsom epistemologi, ontologi och metodologi – och om förhållandet mellan forskningsfråga, metod, syfte och resultat. Med särskild inriktning på social komplexitet och med fokus på "illa avgränsade" och svårdefinierade fall ger kursen avancerade insikter i samtida reflexivt och kritiskt metodologiskt tänkande, kvalitativa och innovativa metoder, och performativa forskningspraktiker. Historiska exempel och centrala filosofiska källor kombineras med samtida tänkande inom olika vetenskapliga områden som kännetecknas av en kritisk, experimentell och reflexiv hållning. Kursen ger studenten verktyg att reflektera över sin egen position i förhållande till etablerade vetenskapliga traditioner och att kritiskt resonera kring problemen och möjligheterna, liksom över de kunskapsteoretiska och etiska dimensionerna, i det egna doktorandprojektet.		
Kurslitteratur Utdrag ur t. ex Mats Alvesson and Kaj Sköldbberg, <i>Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research</i> (SAGE Publications, 2013); Celia Lury and Nina Wakeford (eds.), <i>Inventive Methods: The Happening of the Social</i> (Routledge, 2014); John Law, <i>After method: mess in social science research</i> (Routledge, 2004) i kombination med valda artiklar som presenteras vid kursstart.		
Undervisningsspråk: Engelska		
Förkunskapskrav		

Masterexamen eller motsvarande kunskap inom teknik, konst eller design (såsom arkitektur, planering, ingenjör, design, konst eller hantverk) eller närliggande ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora. För att kursen ska hållas krävs ett minimum av 5 och ett maximum av 25 studenter.

Betygsskala: P/F

Examination

Kursen ger betygen godkänd eller icke-godkänd och examineras i två delar:

- deltagande i seminarier inkl. inlämningsuppgifter (4 hp)
- inlämning av uppsats av tillfredsställande kvalitet samt deltagande i avslutande uppsatsseminarium (3,5 hp)

Övrigt

Kursen är obligatorisk för doktorander inom doktorandprogrammet konst, teknik och design

Fastställd den

Underskrift av GA

Underskrift av skolchef

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Kursplan

Kursens namn på svenska Omtänkande forskningspraktiker i konst, teknik och design		
Kursens namn på engelska Rethinking research practices in art, technology and design		
Högskolepoäng 10,0	Kurskod FAD3101	Nivå Forskarnivå
Huvudområde Konst, teknik och de		
Organisatorisk enhet (kod) ADD	Kursplanen gäller från (termin) AT15	
Kursens mål Efter avslutad kurs ska studenten vara väl insatt i den mångfald och variation som präglar forskning inom ämnet konst, teknik och design; ha förmågan att redogöra för denna mångfald genom att analysera de diskursiva, estetiska, praktiska och teoretiska implikationerna av olika forskningspraktiker; ha förmågan att presentera sin forskningspraktik i ett för det akademiska sammanhanget lämpligt sätt med avseende på tema, material och metod; ha förmågan att respondera på presentationer av andras forskning genom att ställa konstruktiva frågor och ge utvecklande kommentarer; ha förmågan att aktivt delta i ett produktivt akademiskt samtal; förstå och kunna diskutera relationen mellan olika metoder att undersöka, dokumentera, representera och förmedla/sprida forskningsresultat inom konst, teknik och design.		
Huvudsakligt innehåll Genom att utgöra en plattform för undersökningar av de olika praktiker, tekniker, material och metoder som förekommer inom forskningen är kursens inriktad på att utveckla och stärka ämnet konst, teknik och design. Kursen fokuserar huvudsakligen på doktorandernas arbeten men innefattar även presentationer av seniora forskare och inbjudna gäster inom formen av ett högre seminarium. Deltagare ges möjlighet att fördjupa sin kunskap om forskningspraktiker inom ämnet, framställt som ett aktivt, mång- och transdisciplinärt fält präglad av kritiskt tänkande och ett praktiskt 'görande' med en uttalad samhällsrelevans. Kursen tar upp forskningens materiella och performativa aspekter – i termer av estetik, etik, den tekniska samt socio-politiska kontexten – genom att diskutera individuella forskningsprojekt i relation till jämförbara exempel och nyckeltexter inom området. Utformad som en serie kritiska möten med specifika praktiker och material ger kursen underlag till en kontinuerlig och vidgad diskussion med fokus på forskningens diskursiva och metodologiska aspekter.		
Kurslitteratur Texter och litteratur bestäms av läraren i samråd med deltagarna och inbjudna föreläsare på en kontinuerlig basis.		
Undervisningsspråk: Engelska		
Förkunskapskrav Masterexamen eller motsvarande kunskap inom teknik, konst eller design (såsom arkitektur, planering, ingenjör, design, konst eller hantverk) eller närliggande ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora. Kursen är obligatorisk för forskarstuderande inom programmet konst, teknik och design.		
Betygsskala: P/F		
Examination		

Kursen löper under två akademiska år med cirka 10 seminarier per år. För godkännande och tillräkning av kurspoäng krävs deltagande vid minst 8 tillfällen, inklusive en egen presentation och ett uppdrag som respondent, årligen. Deltagare förväntas komma väl förberedda till kurstillfällena, dvs. ha instuderat materialet före presentationen, och medverka i en diskussion på en akademiskt avancerad nivå. Kursens materiella avsättningar och resultat dokumenteras i ett digitalt arkiv, vilket kan innebära tilldelning av extra uppgifter enligt beslut av kursansvarig lärare.

Övrigt

Kursen är obligatorisk för doktorander inom doktorandprogrammet konst, teknik och design. Kursen ges i form av ett högre seminarium som är öppet för allmänheten.

Fastställd den

Underskrift av GA

Underskrift av skolchef

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Kursplan

Kursens namn på svenska		
Begrepp, teorier och experimentella praktiker i konst, teknik och design		
Kursens namn på engelska		
Concepts, theories and experimental practices in Art, Technology and Design		
Högskolepoäng	Kurskod	Nivå
7,5	FAD3102	Forskarnivå
Huvudområde		
Konst, teknik och de		
Organisatorisk enhet (kod)	Kursplanen gäller från (termin)	
ADD	VT16	
Kursens mål		
<p>Efter avslutad kurs ska studenten kunna redogöra för hur 'görandets' praktiker och konkret materialisering utgör metoder att uppnå eller forma, representera och förmedla kunskap; redovisa en förmåga att identifiera och kritiskt diskutera transdisciplinära begrepp och teorier inom konst, teknik och design; redogöra för relevanta exempel av experimentella kreativa praktiker i relation till det egna forskningsämnet; framställa en akademisk text lämplig för publikation i ett relevant vetenskapligt sammanhang (tidskrift eller plattform); kritiskt diskutera och förhålla sig till tidigare och pågående konstnärlig eller praktik-baserad forskning inom konst, teknik och design.</p>		
Huvudsakligt innehåll		
<p>Kursen ger en orientering inom praktik-baserad design- och konstnärlig forskning, 'research by design', samt inom vetenskap och teknikstudier. Fokus ligger på samtida, experimentella, kritiska och 'nyfiken-drivna' forskningspraktiker med tonvikt på konkreta materialiseringar inom konst, hantverk, teknik och design. Förutom litteraturstudier innehåller kursen presentationer av forskande praktiker och av avslutade forskningsprojekt (doktorsavhandlingar) inom konst och design för att ge en fördjupad förståelse av de undersökningsmetoder och presentationsformer som är aktuella inom ämnesområdet. Detta inbegriper innovativa och transdisciplinära praktiker som utmanar konventioner inom etablerade kunskapsområden, och som kombinerar ett görande med avancerade kunskapsteoretiska och metodologiska perspektiv i syfte att bemöta samhällets utmaningar och tänka om dess grundläggande relationer. Kursen lägger särskild vikt vid olika former av akademiskt skrivande och är lämplig för studenter med en praktisk utbildningsbakgrund som behöver träna på skrivandets hantverk. På grundval av detta innehåll ger kursen studenten möjligheter att reflektera över och utveckla sitt eget arbete i relation till tidigare och samtida former av forskning inom konst, teknik och design.</p>		
Kurslitteratur		
Kurslitteraturen fastställs av läraren vid kursstart.		
Undervisningsspråk: Engelska		
Förkunskapskrav		
Masterexamen eller motsvarande kunskap inom teknik, konst eller design (såsom arkitektur, planering, ingenjör, design, konst eller hantverk) eller närliggande ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora. För att kursen ska hållas krävs ett minimum av 5 och ett maximum av 25 studenter.		
Betygsskala: P/F		
Examination		

Kursen examineras i två delar:

- deltagande i seminarier, presentationer och/eller workshops inkl. ev. inlämningsuppgifter (4 hp)
- inlämning av uppsats av tillfredsställande kvalitet samt deltagande i ett avslutande examinationstillfälle, seminarium/projektgenomgång/workshop (3,5 hp)

Övrigt

Kursen är obligatorisk för doktorander inom doktorandprogrammet konst, teknik och design

Fastställd den

Underskrift av GA

Underskrift av skolchef

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Kursplan

Kursens namn på svenska Högskolepedagogisk introduktion: konst och designutbildning		
Kursens namn på engelska Introduction to university teaching and learning in arts and design education		
Högskolepoäng 5	Kurskod FAD3103	Nivå Forskarnivå
Huvudområde Konst, teknik och de		
Organisatorisk enhet (kod) ADD	Kursplanen gäller från (termin) HT16	
Kursens mål Efter avslutad kurs ska deltagare inom de konstnärliga högskoleområdena kunna: - utforma och pröva olika metoder i relation till den egna undervisningen och handledningen - formulera lärandemål som är anpassade till utbildningen inom det aktuella området och kunna relatera dessa till lämpliga lärandeaktiviteter, betygskriterier och examinationsformer - redovisa och kritiskt diskutera huvuddragen i universitetspedagogisk forskning om lärande och lärarrollen		
Huvudsakligt innehåll Kursens fokuserar på design för lärande, multimodala kunskapsrepresentationer och examination inom konst- och designområdet, betraktade i relation till de utmaningar som högre utbildning idag står inför. Aspekter på handledning, individuellt eller i grupp (både med avseende på innehåll samt medmänskliga relationer) samt olika metoder för studio-baserad undervisning (t.ex. ateljésamtal) kommer att diskuteras och prövas. Kursen genomförs i form av 1) föreläsningar och seminarier där litteraturen tas upp, liksom aspekter som rör regelverk och policy för högskoleområdet; 2) konst- och designorienterade laborationer av undervisning med fokus på ett projektarbete knutet till deltagarnas egna undervisning.		
Kurslitteratur Utdrag ur Dorst, K. (2015). Frame Innovation – Create New Thinking by Design. Cambridge, Mass.: The MIT Press.; Frisk, H., K. Johansson & Å. Lindberg-Sand (2015)(red.). Acts of Creation. Thoughts on Artistic Research Supervision. Hör. Brutus Östlings Bokförlag Symposion samt övrig litteratur (artiklar o dyl) vilket faställes vid kursstart.		
Undervisningsspråk: Engelska		
Förkunskapskrav Masterexamen eller motsvarande kunskap inom teknik, konst eller design (såsom arkitektur, planering, ingenjör, design, konst eller hantverk) eller närliggande ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora. För att kursen ska hållas krävs ett minimum av 5 och ett maximum av 25 studenter.		
Betygsskala: P/F		
Examination Examination sker i två delar: - deltagande i seminarier inkl. inlämningsuppgifter, individuellt eller i grupp (2,5 hp) - en teoretiskt reflekterande slutuppgift med fokus på planering/utveckling av ett kursmoment i den egna undervisningen (2,5 hp)		
Övrigt Kursen är obligatorisk för doktorander inom doktorandprogrammet konst, teknik och design		
Fastställd den		

Underskrift av GA

Underskrift av skolchef

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Kursplan

Kursens namn på svenska Framställning och förmedling av konstnärlig forskning		
Kursens namn på engelska Representation and dissemination in artistic research		
Högskolepoäng 7,5	Kurskod FAD3114	Nivå Forskarnivå
Huvudområde Konst, teknik och de		
Organisatorisk enhet (kod) ADD	Kursplanen gäller från (termin) HT17	
Kursens mål Efter avslutad kurs ska studenten kunna delta i en kvalificerad diskussion kring hur framställningen av forskning förhåller sig till normer, och om mediet eller formens betydelse för förmedlingen av kunskap, med särskilt fokus på forskning inom konst, teknik och design. Med anknytning till en kritisk diskurs kring frågor om representation ska studenten kunna bedöma och diskutera olika format för att framställa och förmedla sådan forskning med avseende på innehåll, metod och frågeställningar. Med utgångspunkt i den egna och övriga kursdeltagares praktik ska studenten kunna formulera – praktiskt och/eller teoretiskt – egna ställningstaganden kring hur forskning inom konst och design kan presenteras och förmedlas.		
Huvudsakligt innehåll Kursen har som syfte att undersöka och utveckla innovativa strategier för att representera och förmedla forskningsresultat inom konst, teknik och design. Genom kritiska undersökningar av forskningens framställningsformer – i synnerhet inom konst, teknik och design – ger kursen stöd till studentens egen förmåga att utveckla specifika och ämnesrelaterade metoder för att presentera och förmedla det egna forskningsarbetet. Kursen söker utvidga referensramarna för hur kunskap kan representeras och förmedlas genom att överbrygga mellan akademisk forskning och metoder som används inom samtida konst och design. Kursen kombinerar visuell- och textanalys med platsbesök, föreläsningar och litteratur i enlighet med kursdeltagarnas intressen och infallsvinklar. Termer och begrepp som verk, form, gestalt, prototyp och modell kan diskuteras och relateras till en samtida diskurs om frågor om representation och kunskap inom konst, teknik och design, vilket ger kursdeltagare möjlighet att upprätta en medveten position i den egna praktiken. Kursen fungerar som ett forum för diskussion och reflektion kring frågor om framställning och förmedling av kunskap i och genom konst, teknik och design. Den är uppbyggd av 4-5 moduler med fokus på de strategier och metodologier som är aktuella för kursens deltagare.		
Kurslitteratur Kurslitteraturen fastställs av läraren vid kursstart.		
Undervisningsspråk: Engelska		
Förkunskapskrav Masterexamen eller motsvarande kunskap inom teknik, konst eller design (såsom arkitektur, planering, ingenjör, design, konst eller hantverk) eller närliggande ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora. För att kursen ska hållas krävs ett minimum av 5 och ett maximum av 15 studenter.		
Betygsskala: P/F		
Examination		

Kursen examineras i två delar:

- deltagande i seminarier, presentationer och/eller workshops inkl. ev. inlämningsuppgifter (4 hp)
- inlämning av uppsats eller annan form av slutredovisning som presenteras vid ett avslutande examinationstillfälle (3,5 hp)

Övrigt

Kursen är valbar och ges vid behov inom doktorandprogrammet konst, teknik och design

Fastställd den

Underskrift av GA

Underskrift av skolchef

Namnförtydligande

Namnförtydligande